STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02962

VEYFREYD

Yoine Berkman

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יונה בערקמאַן

*

ווייפרייד

אַרויסגעגעבן מיט דער הילף
פון אליעזר פינס־פאָנד

יונה בערקמאן

ווייפרייד

פארלאג י.ל. פרץ ישראל

תשל"ז — 1977

YOINE BERKMAN

VEIFREID

I. L. Peretz Publishing House
31, Allenby str., Tel-Aviv

יונה בערקמאַן / ווייפרייד

פאַרלאַג י. ל. פרץ, רח׳ אלנבי 31, תל־אביב

©

נדפס בישראל תשל״ז
Printed in Israel 1977

נדפס בקואופרטיב עובדי הדפוס הכללי בע״מ, תל־אביב

איך דאַנק מיינע פריינד יעקב און דוד פּאָק
פאַר זייער ביישטייער צו דער דערשיינונג פון בוך.

תפילות

כאָטש געבויגן מיין רוקן, פאַרבראָכן,
אויף אים טראָג איך אַלץ נאָך מיין גאָט —
כ׳האָב מורא צו בלייבן אַ יתום,
באַנקראָט.

יידיש וואָרט

איך טראָג די צוויי און צוואַנציק אותיות פונעם אלף־בית
אין חלום, אויף דער וואָר,
און פּאָר אַ, אין מאַרק געהערטן, יידיש וואָרט
אַ ציטער טוט אין האַרץ אַ סטרונע;
זוך איך דעריבער אויפן ראַנד פון קיצבה
אַ הײפל כשרע בעל־תפילות,
וואָס זײַנען ניט מתפלל פאַרן שכר פון מיצוות...

אַ פּראָסט נעמט דורך מיך בײַ אַן עמוד אָן אַ ליכטל,
לעם דאַווגערס אָן אַ טלית,
וואָס זייער טאָג ניט ווערן וועט פאַרשטערט,
ווען, צו נעילה פונעם קדושים־לשון,
ניט זײַן ווער לאָזן זאָל אַ טרער.

נאָר ווי!!
ניטאָ ווער ס'זאָל מײַן איכה וועלן הערן,
וואָס שפּאַרט אין פײַער־טרערן אײַנגעקנוילט:
איך קען ניט אויפכאַפּן קיין אָפּהילך פון אַ יידיש וואָרט
געפאַלן פון אַ קינדיש מויל...

צו ווּעמען, גאָט, זשע זאָל איך ברענגען מײַנע יעלות־קראַטן?
רביים פעלן ניט,
נאָר ווו געפינען זאָל מײַן פּײַן אַ צדיק,
וואָס צולייגן זײַן תחנון זאָל צום ציטער פון מײַן תחינה,
צוזאַמען אָפּשרײַען די חורבן־גזירה,
און אײַנפלאַנצן אמונה מיר אין הזורעים בדימעה...

אַ פ ט

...און אָפט, גאָר אָפט
אין דײַנע שמאָלע געסעלעך, ירושלים,
מיר גייען נאָך די שוואַרצאַפּלען פון די נביאים,
וואָס זייער חלום פלאַמיקער און פּײַן,
זייער צוואה,
איז אײַנגעוואַקסן אין געשטיין דײַנעם,
אין צרור־החיים,
לעולם ועד.

פון זייער קול, וואָס האָט געדונערט אויפן הר־הבית,
דערגייט צו מיר אַיעדער אות, וואָס אָנגעציטערט
איז מיטן שם־הוויה,
און תפילה כ׳טו —
אין דײַנע אייניקלעך,
וואָס זייער בלוט פאַרדימענט האָט דײַן נײַ קאַפּיטל,
זאָל ניט אַרײַן קיין פּגם פון גוייִשער עבודה־זרה,
כדי זיי זאָלן כשרע פאַרבלייבן היטער,
לצמיתות,
פון דײַן עטרה.

אפשר

כסדר עס גראַבט זיך מיַין חקירה
אין זיך, אין דעם אייגענעם עבר,
כאָטש גאָט ווייס, ווי גערן פון דעם כ'וואָלט אַנטלאָפן;
נאָר הארבער פון אַלץ איז,
וואָס תמיד כ'אַנטפלעק אין זיך גופא דעם חוטא,
וואָס אַלע אָנצאַליקע שאַנדן — פון צווישן די פינגער צערונען.
איז זיך אַליין רוף איך צום מישפט
— צום שטרענגסטן פון אַלע דיינים מחמירים —
צום שכל הישר,
באַקומען אים ערשט צו נעילה...

און טאָמער דערגייט צו מיַין אויער דער קול פון סניגור —
דיַין חטא איז בשגגה,
פאַרבליַיב איך אַלץ איינס אָן אַ שטענדער,
אַ לאָמער,
אָן לייטער צום הימל,
מיט האָרב פון חלומות פאַרקוואַרטע — קרבנות פון תמימות —
און פויזע אין נאַכט איַינגעקיטלט,
און טאַפּ מיט צעבלוטיקטע פינגער —
אויף זיי הענגט די ראיה פון בלינדן —
פאַראַן איז נאָך אפשר אַ סליאַד צום גן־עדן,
אָן אָפּהילך אייכה דאָס חרובע הארץ צו אָפּחיהן;
און אפשר —
אין מבול וואָס רעגנט מיט שטייניקער פרעמד —
אַ טויב וועט מיר ברענגען אין שנאָבל
אַ בלעטל אמונה...

מיט פרייד און מיט ציטער

מיט יושר מײַן טאַטע גערינט האָט צו דיר און מיט תמימות,
און דו האָסט אַ יורש פאַר זײַנע חלומות באַשערט אים,
וואָס ראוי זאָל זײַן אים מצרף צו זײַן צו אַ מנין
און בלײַבן אין אהבת ישראל אַ תמיד פאַרהערטער.

געגנוג פאַרן טאַטן איין וועג איז געווען — משיח,
זײַן טרער האָט געגראָבן אין טיף און זײַן תפילה לעני
אויף יעקבס האָט לייטער געשפּאַנט אין אַ זוניקן גלייִען,
און האַרץ זיינס אין בטול היש האָט געפונען נחמה.

דעם זון האָבן הימלען פאַרוויקלט אַזוי ווי אַ טלית,
נאָר אים האָט געדאַכט זיך — פון ווײַטן קאַפּעליעס עס רופן,
אין קוזשניעס — פון נײַע נגונים זיך האַמערט אַ הלל,
איז ער פון דער יידישער קוזשניע אַוועק בגילופין.

שטאָק־נאַכט האָט אים ניכטער געמאַכט, ווי, געעפנט די אויגן —
דער מיזרח פון היכל באַזעצט איז פון עבודה־זרה,
ווי שפּײַכלערס מיט בלויער אמונה דערבערענען אין סטויגן,
און ס׳הויערט הכנעה, אָן פליגל, פון אַ בית־הקברות...

איז ער אוים בן־בית געוואָרן אין אייגענעם חדר,
פאַרשוווּנדן דער לעצטער אויך שומר אין עמק־הבכא,
אַ באָרוועסער שלעפּט זיך זײַן חלום אום נאָך דער עקדה,
געקרייצט איז דער שבת, פאַרשניטן איז זײַן אינדערוואָכן.

אַ לעצטער נאָך פֿונק על פּי נס האָט אין אַשוואַרג געקליאָוועט,
האָט ער דעם לאַמטערן פֿאַרלאָזטן אין ברוך פֿון די לוחות
צוריק אָפּגעהיטט — דערטאַפּט ביי זיין שיין האָט דער אָבל
דעם וועג פֿון זיין זעליקן טאַטן אין דער זאַווערוכע.

פֿאַרגייט זיך דער זון אין אַ תּפֿילה צופֿוסנס פֿון לייטער
מיט פֿרייד און מיט ציטער, ווי משה ביים פֿלאַמיקן דאָרן,
די פֿרייד פֿון געפֿינען אין תּהום די געגאַרטע אבידה,
דער ציטער — ווער ווייס, צי פֿון שונאים דער נס איז באַוואָרנט.

*

„ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל". בראשית, ב׳, י״ז

רבונו של עולם!
דעם עפּל האָב איך דאָך געגעסן פון דעם עץ־הדעת
פון שלום־בית וועגן;
און לויט דײַן אָנזאָג האָב איך דאָך געדאַרפט
פון טוב ורע אַ ציטער־צינגל ווערן;
פאַרוואָס זשע שעפּט כסדר מײַן געדעכעניש אַרויס
פון צאַפּל נעכטיקן איעדע רגע,
עבירות פּיצעניאָנטשינקע פון שוים
לגבי זיך אַליין, נאָר זיך אַליין,
געפאַלענע בשוגג,
אַזש כ׳לאָז אַראָפּ אין מיטן נאַכט אַפילו
פאַר בושה מײַנע אויגן,
און ס׳פרעסט חרטה אינעם האַרץ מיט אַלע ציין.

רבונו של עולם!
איך בין דאָך ניט קיין למד־וואָווניק,
און מײַנע פּלייצעס שוואַך,
אוי ווײ, ווי שוואַך!
אין־סופיק,
און כ׳קען מײַן בלאָנדזשען ניט מטהר זײַן
אין בלוט פון טײַבעלעך וואָס גיסט זיך רונד־אַרומיק!
איז ווו?
ווו איז דער טוב? —
דער שפור פון מײַנע מיצווהלעך אין קלומיק —
אַפילו מילביק אין סך־הכול —
וואָס זאָלן אונטערגאַרטלען מיר מײַן טראָט
וואָס נעמט זיך וואַקלען?..

אויסטראָגן

װען איך קען, פֿאַרהאַלטן װאָלט איך אָט די נאַכט,
פֿאַרשלאָסן כאָטש דער הימל איז אויף אַלע זיבן ריגלען,
אויסלעשן דעם לאָמפּ, אַ לעצטן פֿלעמל װוּ עס װאַכט,
פֿון אַלע ספירות צען איך װאָלט זיך איצט אַרויסגעװיקלט.

גוט צו װאַרטן איז אויף טאָג װען גלויבן װאַכט ביי טיר
און היט אַ שליסל אָפּ צו אַלע שלעסער פֿונעם שפּעטער,
שעפּטשען תּפֿילות אויפֿן ראַנד פֿון צװייפֿל און פֿאַרליר —
װען דממה טוליעט צו איר אויער צו דיין האַרציק בעטן.

נאָר װען ס'לעבן הענגט אויף שפּינװעבס־פּעדעמל פֿון היינט,
װייל אויסגעטליִעט מיטן נעכטן האָט דער מאָרגן־חלום,
און אָן אַ גאָט, פֿאַרשעמט, עס פּוסטעװעט מיין אוהל־מועד —

טאָ זאָל מיין עלנט טיף אין האַרצן איינגעשיידלט זיין,
און רחמנות־קאָנװענאַנסן פֿערטלען אים ניט זאָלן,
בסתר אויסטראָגן, ביז לעצט, פֿון בלוט זיין האַליק װאָיען...

תמיד אַזוי

דער היינט מיטן נעכטן פֿאַרקייטלט, פֿאַרצווײַלינגט,
און דרייַלינגט אַוודאי אַזוי מיטן מאָרגן;
ערשט אָקערשט מיט האָפֿן דערוואַרט דעם באַגינען,
אין צווישן —
אַ רויך האָט פֿאַרמישט אַלע בלעטלעך פֿון לוח,
אַראָפּ איז אַ רגע פֿון ערגעץ ניט־הי
אין גרוי, אין ויהי...

וווּ זײַנען אַוועק זשע די גאָלדענע בריקן,
געצויגן אַריבער צעכוואַליעטע ימים עינוייִם
צו גראָזיקע ברעגן,
מיט אָדלערשן רוף אין די רוימען צעפֿליגלט?!

כאָטש קורץ, איז מעבדות לחירות די וויזיע —
נאָר נאָענט אַזוי, מיט דער האַנט צו דערלאַנגען,
און תמיד דער אייגענער חלום און מיזמור,
און תמיד די גסיסה,
אָן נרות...

איז קען איך עד היום דעם קנופּ ניט צענעמען
פֿון יאָ, וואָס אין דורשטיקע בליקן אַליינט,
און דאָיִקן דאָרניקן גיין;
די אַנונג פֿון שלאָכט — לכתחילה באַזיגטע —
און סוף וואָס איז תמיד אומזיניק.

דאָך ווער איז מסוגל אַ ברעטל צו שטעלן דעם חלום,
וואָס בליצט אויף, איין רגע אַפֿילו, אין תוהו ובוהו

מיט קנאַפּיקן דויער,
ווען האַרץ, וואָס פון ספקות צעפּרעסן,
איז תמיד מתפּלל נאָך טראָפּעלע בלוי,
מיט ליפּן פאַרשרפעט — נאָך פערלעך טוי,
און תמיד אַזוי,
תמיד אַזוי...

אַ תפילה

צום פּרדס פון טרוים און פון ליד,
אין טלית פון שווײַגן, עס פּערלט זיך תּמיד אַ תּפילה —
עס זאָל ניט פאַרשטן קיין זאַמד פון מײַן חלום די טריט;
מײַן ניגון — פון קוואַליקן האַרצן אַ ליליע —
אין ראָזן באַגין,
און שוויתי פאַרקײַטלט,
ניט זײַן זאָל אַ קרבן פון פרישער עקדה...

וויג פון טרויער

אַפילו די דערנער וואָס וואַרגן אין האַלדז פון זכרון,
וואָס האַלט אין די ציינער דאָס פלייש פונעם חורבן
דעם צווייטן,
דעם דריטן,
מיט טרערן און בראַנד פון פאַרלאָשענע יאָרן;
אַפילו די קברים,
וואָס מאָנען פאַרשטומט דעם פאַרשפילטן געראַנגל פון דורות
פאַר לופט און פאַר זון און פאַר הימל, אָן מורא,
איז דאָך ניט די וויג פון דעם בייִסיקן טרויער —
אין פלאָנטער פון דערנער,
אין טרערן פון מאָכיקן שטויב,
זיך צייִטיקט כסדר פון האָפן דאָס ברויט,
די ערבות פון דויער...

איז וואָס וויקלט אײַן פון מײַן רגע די שלייפן
אין לײַלעכער טרויער,
הײַנט,
ווען פחד באַלאַגערט דאָס האַרץ פון די שונאים,
און ס׳איז ניט די ערשטע דאָך שרפה,
וואָס האָט אונדזער הימל צעפלאַקערט?!

אַוודאי, אַוודאי, מײַן פרײַנד,
ווײַל פײַן האָט פאַראַקערט
אַ לעצטן שוין בייט פון מײַן זײַן,
וואָס ניט קיין באַראַן טוט פאַרבײַטן עקדה פון בנים,
נאָר אויפן מזבח פון דויער
געזאַלבטע בן־יקירים
פאַרקריצן לדורות מיט העלישן פײַער
דעם איי גענעם נאָמען...

אין פלאָנטער פון מחשבות

איך ווער פאַרפּאַלן, גאָט, אין פלאָנטער פון מחשבות,
און אָפּט מיך שטעפּט אַדורך אַ שלענגעלע פון כולו חייב,
אַ ווײַ פון כפירה:
ווי באַלד
דעם בחיר היצורים האָסטו אויסגעפורעמט
אין דײַן געשטאַלט,
און יעדעס אָדמל אַ גאָט האָט אין זײַן האַרץ,
מוז דאָך אויך אַ גאָט אין געטלעך האַרצן ד ײַ נ ע ם טײַען;
איז ווי זשע פּאָרט זיך עם ביודעים
מיט אל קנא ונוטר?

איך רייד צו דיר ווי ס׳האָט צו דיר גערעדט מײַן טאַטע,
אין זײַן זכות־אבות,
נאָר ניט בדממה דקה, מיט אַ תחינה —
איך מאָן צו אַ דין־תורה דיך, פון מײַן יסורים־קראַטער,
צום גאָט וואָס אין דײַן האַרצן הימלט,
צום סאַמע אש להבה.

נאָר ווײַ —
דער שליאַך וואָס פירט צו דיר איז אָפּטמאָל גליטשיק־אײַזיק,
אויסגעלאָשן די פאָנאַרן,
און קנוילן נאַכט זיך קײַקלען פון פרימאָרגן,
און כ׳קען ניט מײַנע ספקות איבערשפרײַזן...

זאָל זײַן אַז דו ווערסט אויך פאַרפּײַניקט אין די יאָרגענג
אין טוב־ורע־געראַנגל,

ווי דער בחיר פון דײַן יצירה,
איעדע רגע פון זײַן סדומיש זײַן,
וואָס ניט געטרייסט זיין בענקען בלײַבט,
און ניט באַוויליקט זײַנע ציטריקסטע פאַרלאַנגען,
און איז פון יִיאוש ניט באַשירעמט?

ווײַל אים, געשאַפן ערב דעם ויכולו־ניגון,
פאַרגאַרטלט האָבן פּחדים זײַן בצימצומדיקן עיגול,
האָט ער — אָן כוח צו אַן אייביקער נעילה —
אַרײַנגעכאַפּט אין זײַנע ציין, אַנשטאָט אַ תּפילה,
אַ מעסער!
און גרייט איז זשלאָקען בלוט פון האַלדז
ביים שעפעלע, ווי אַלע חיות אינעם וואַלד.
און ער דאַרף זײַן דאָס דײַן ב צ ל ם?
ד ײַ ן שפּיגל?!...
דאָס הייסט אַז אויך פאַר דיר...
אַלץ כשר לכתחילה איז אין זיבעטן רקיע?
ס'הייסט...

אַנגסטן מאַכן בלינד מײַן בליק, דאָס לײַב אין קאַלטן שוויים,
דער קראַטער צונטערט זיך, באַלד פּלאַצט אוים דער פאַרליר
מיט אַלע ארבע מיתות אָנגעשפּאַנט...
רבונו של עולם!
שטרעק מיר אוים דײַן חסד־האַנט,
קער אום מיר מײַן ראיה.

דער בוים פון אמת

אוי, רבי פון די טויטע חסידים בראַסלאַווער, ר׳ נחמן!
ווי קען מען צו דעם בוים וואָס כולו אמת איז דערגרייכן?
איך זע אים אויך, ווי דו רבי, אין רוימען ברייט צעפּליגלט
און בין פאַרבלענדט פון זײַנע מים־חיים ריחות,
כאָטש ס׳נעפּלען זיך געדיכט די ווײַטן
ניט מיט עקבתא דמשיחא שפּורן,
נאָר בייזע רוחות ווילדעווען אויף אַלע וועגן,
און תשוקות זאַפּטיקע,
וואָס האָבן וועגס צעגרינט מדבריות,
זיך וואַלגערן,
ווי שמות פון צעשאָסענע סידורים,
און זייער שטויב
מײַן אויסקום האָט פאַרמרורט.

עד היום כ׳בין צעטומלט פון דײַן בשורה —
תחנונים צום השם יתברך זאָל מען צוטראָגן מיט שמחה,
ווי טיף עס זאָל ניט זײַן דער ברונעם פון יסורים.
און מײַן התפּעלות לייטערט אויף די שטראַלן פון דײַן זכות,
וואָס האָט באַוואָרנט דיך מיט קדושה צו דערגיין,
זיך אויסשפּרייטן אין שאָטן פון דעם בוים,
און מיט די פייגל צווישן זײַנע צווײַגן,
און מיט די חיות וואָס פון אונטן הוליען —
דערגרונטעווען צום האַרץ פון דורכזיכטיקן ניגון,
צום ניגון פון גאולה,
דערקלײַבן זיך צום סאַמע תכלית־שפּיגל,
אַט דאָרט —
„ווו ס׳איז ניטאָ קיין אָרט״...

נאָר וואָס זאָל טאָן דאָס נעבעכל,
וואָס טועם זיין איז אים באַשערט פון דיינע מידות —
פון יראה, פון אמונה און עניוות,
ווען אין זיין אוהל אַ ניט־גוטער האָט פאַרקאַרבט אַ ספק
און ס׳לעשן זיך די שקיעות פון זיין האָפן.

פאַרכישופט פון דיין פשטות און דיין חדווה,
כ׳בין צוגעשמידט צום רייטטוואָגן
פון דיין עליה,
צו דיר —
פאַרשניטענער אין עצם בלי פון שירה —
און לאָגלען בענקשאַפט בריען מיינע וויעס,
נאָר איך ———
איך האָב קיין כוח ניט אין מיין ירידה
זיך ראַנגלען מיטן צער פון תהומען
און מיט די ספקות וואָס זיך צינדן אין מיין רעיון;
זוך איך אַ טראָפנדל, אַ ניצוץ פון דיין שמחה
צו אָנהימלען דעם אין...

כרת

כ׳ווייס ניט, גאָט, אין וועמענס טיר צו קלאַפּן,
קום איך ווידער צו דײַן שוועל בגפי,
מיט אַדערן, שוין אויפגעטרענטע, פונעם הארץ.

געפּלייסט כ׳האָב בראַזגען שויבן פון גבאים,
געמאָנט בײַ זיי פון קדושים די צוואה —
אָפּצוהיטן לעצטע פונקען פונעם אַרץ...

זײַנען זיי, פון עולם־הזה די אושפּיזין,
ווײַט פון שפּאַלטן הימלען בײַ ירושה־גסיסה,
כאָטש ס׳וואָרקען שוין ניט אייניקלעך קיין יידיש וואָרט.

ס׳גרייט זיך שטום צו די לוויה,
שטיל,
אָן טרערן,
נאָך לשון מאַמישן, דעם פאַלנדיקן שטערן;
ווו האָדעוועט אַ יתום זיך אין נײַעם דור?..

געפורעמט זײַנען די גבאים ניט בצלם,
זייער זײַן — אין זכות פון קורחס צעלטן;
אַניט —

וואָלט זיי דער צאַנווייטיק פונעם זכרון
צעפּליקט,
וואָס אייגן הויז איז אויסגעשטעלט אויף כרת.

באַשער זשע, גאָט, אַ חלום מיר כאָטש פון איין מינין,
וואָס אויערן פאַרפעטסטע שטורעמט פון באַגינען!
כ׳זאָל בציבור איינשפאַנען מיין הייזעריקן קול
מיט תפילות,
אין זכות־אבות איינגעדימענט,
די גזירה אָפּשרייען פון טשאַטנדיק שוואַרציאַר...

פחד

פּ־ח־ד — דריי אותיות,
אָן אַ שליסל:
אַ צעפּלאַקערטער דאַך פון אַ שטורעם געיאָגט
און אַט־אַט מיט אַ בראַזג וועט ער פּלעטן דײַן קאָפּ?

און טאָמער אַ רויך פון חלומות בײַ שוועל פון גן־עדן,
אַ קרבן וואָס איז ניט באַוויליקט,
פאַרשוועכטע עקדה פון גלויבן?..

און אפשר אין בלינדקייט פון נאַכט,
האַלב דרעמל, האַלב וואַך,
דערהערסטו אַ זעץ אין דײַן טיר,
אַ שטייניק געשריי —
פּאָליציי!!!

צי גאָר אויף אַ בונקער פאַרקאָוועטע טריט ————
און אַ האַנט פון אַ מאַמע
פאַרשטיקט דאָס געוויין פון איר קינד,
ביידן צוזאַמען?..

און אפשר איז פחד דער תהום,
וואָס גליווערט אין פינצטערע שיכטן
אין אויג פון בצלם,
בײַם זען דעם סך־הכּול וואָס לויערט בײַ טיר
און שיכּורערהייט בלײַבט ער ניכטער?..

וווהין?

וווהין זאָלן גיין די מיט פּנימער בלאַסע
און אויגן פאַרלאָפן,
וואָס זייער געשליפענער שווייַגן רייַסט קריעה
ווי ס׳האַרץ פון אַן אָבל?

וווהין זאָלן גיין די וואָס טרוימען
אַ בולקע מיט פּוטער,
אַנטקעגן פאַרשמאַלציקטע מאָרדעס פון קייַנם,
ווען זיי פעלט אַ פּרוטה?..

וווהין זאָלן גיין די אויף וועמען עס וואַרט אַ
געזאַלצענע קישן,
און זוכן אומזיסט אום אַן אָפענעם אויער
אַ צדיק אין ישוב?

איז קליאַנטשעט מייַן תפילה מיט נאַקעטן יאוש,
דורך נעכט גאַנצע גלי איך:
אַ גאַרטל פאַר וואָגלער וואָס קוקן ניט אויס שוין
די טריט פון משיח...

אָן פּשרות

זינט ער געדענקט,
אַ לעבן לאַנג געבראָכן האַלדז און נאַקן;
די וואַקל-טריט פאַרטראָגן האָט דער זאַמד,
דער ווינט — זײַן „אוי”!..
נאָר ס'האָט נאָך אַלע בייזע שלאַקסן,
אויף ס'ניי,
אַ טרוים פאַרמישט אים זײַן געטראַנק
און זיך צעשפּיגלט בלוי אין שויב
פון יתום.

און תמיד — אָט-אָט!
אָט נעמט ער אים אין האַנט,
צום פולן בעכער ווײַן שוין אויסגעשטרעקט די ליפּן,
און אָט — ניטאָ שוין,
אַ נאָדלדיקע קעלט,
אַ פרעמדער געגנט,
געפאַרבטע פעדערן פאַרפוצן דעם טריף-פּסול
אָן האָריזאָנטן שימלען גרויע וועגן —

אַפילו הײַנט,
ווען ס'יאָגט זײַן טרער ניט אָן
דעם פּחד פאַר ניט-ווערן,
און האַרץ איז טיף פאַרקנייטשט,
און מיד,
אַ נעסט צו פלעכטן אין דער שפּעטער שעה,
אַ דאַך און אַ לאַמטערן,

שפּאַרט ער זיך אָן נאָך אויף די פליגל פון זײַן בענקען
און זוכט דורכאויס אַ סטעזשקעלע אָן פּשרות
צום ניגון פון כי טוב,
וואָס טליִעט ווי אַ פונק אין דער מגילה פון זכרון
און האָט אין זײַנע טריט
ערשט נעכטן דאָך געבליט...

אַ צווילינג

דער ברודער אַ מאמין,
אמונה — זיין שוועסטער;
און זינט איך געדענק,
כ׳האָב זי תמיד געטווילעט
אין שוים פון מײַן הארץ,
אַפילו ביי גוייִש געלעסטער,
ווען טומאה פאַרשפּיגן האָט טרוימען
מיט גאַל.

גאַר אָפט האָסטו, שוועסטער, צעשמאָלצן מײַן צער
אין פײַער פון דויער,
מײַן פּײַן אָנגעסטראָיעט מיט קלאַנגען פון האַרף
פון שומר ישראל.

וואַרט איך נאָך עד היום
אויף פּסוקי־דזימרה פון נאָענטער גאולה,
כאָטש ספקות זיך ווימלען אין תהומען
פון מידן זיכרון,
און אָפּגעקלאַפּט ווערן די גאַרבן אמונה,
אין שײַער
פון עלנטן חולין.

זכות־אבות

כסדר איך ציטער אויף די שברי־כלים,
וואָס זײַנען אין האַנט מיר פאַרבליבן
און האָב ניט קיין מוט, פונעם האַרבן נסיון באַדמט,
פאַראַקערן ס׳פעלד אויף דאָס ניַי,
און שבעה נקיים זיך זעצן בײַם אָפּקלייב
פאַרוואַלגערטע קערנער פון תרומה, אָן חשד פון אַ פּגם,
כדי מיט אמונה און טרערן דער ערד זיי פאַרטרויען
און וואַרטן,
אַז אויפגיין אָן שעטנז וועט בלוי־בלויער ליַין...

פאַרבליבן כ׳בין, ווי מיר, אַ לעצטער בעל־תפילה
פון דאַוונערס, וואָס האָבן פאַר רוצחישע וועלטן
מתפלל געווען,
על פּי טעות,
בשוגג;
ווען ס׳געשריי וואָס פון קינדערשע אויגן,
דער גוואַלד פון אין צניעות געכאָוועטע קהילות,
האָט די זון ניט פאַרלאָשן
מיט אַש און מיט רויך און מיט כרת —
איז ריכט איך אָפּ גלות,
פאַריתומט,
און פליסטער אין וואָגל אל מלא,
כאָטש כ׳קען ניט געפינען די קברים...

נאָר היינט,
ווען ס׳צירט זיך מײַן היים, זייער חלום, אין בלוי־ווײַסע פאָנען,
און ווײַניקע טרערן פאַרשיכורן ווידער מײַן מאָרגן,

בענק איך נאָך טרערן וואָס אויסשווענקען זאָלן דעם טעות,
דעם שוגג פון האַרץ, וואָס געבלאָנדזשעט, כ׳זאָל קענען פאַרגעסן...
בין וויַטער מתפלל ביַים אַלטינקן עמוד
אין יובלדיק-זוניקע רגעם —
עד סוף כל הדורות
ניט אויפהערן ברענען זאָל ביַי קינד-און-קייט דער נר תמיד,
דער זכר פון קדושים מיליאָנען,
וואָס פונעם מזבח אין בלוטיקן דין
געהייליקט זיי האָבן פון אונדזער זכות-אבות דעם יחוס
אויף אייגענע רויִקע ברעגן
לצמיתות!

צוויי שוויַיגנס

לאַפּעס פּחד דעקן צו מײַן שויב,
און כ׳הער אין שווײַגעניש דעם בריל פון לייב
און דעם געוואָי פון הונגעריקן וואָלף;
פאַר אָטעם אייגענעם איך ציטער,
ווי פאַרשטיקט געלעגן אין אַ בונקער כ׳וואָלט,
ווען אויבן זוכן מײַנע אָפּגעצערטע גלידער
שיכורע פון שנאה
מענטשן — שפּינען.

מײַן גאָט!
צי וועל איך נאָך דערהאַרן זען דײַן הימל,
ווו שטערן טויכן אויף נאָך טבילה
אין בלויע קוואַלן פון גאולה
און שווײַגן אויס פון בראשית די מגילה,
וואָס טוליעט זיך אין ניגון ויכולו...

צוויי שווײַגנס.
מײַנע און די שטערנס.
אַ גוואַלדרים אין דער שטומקייט —
גרוי און בלוי.
אפשר וואַרטן זיי בײַם טויער פון גן־עדן
אויפן שפּיץ פון יעקבס לייטער?..
ווען אונטער מיר זיך ברעכט די ערד
און כ׳האָב ניט ווו אַוועקצושטעלן
אַפילו
דעם צופוסנס פון אַ תפילה...

בענקשאַפט

אַמאָל האָסטו גערעדט פון סנה,
מיט דונערן און בליצן אויפן סיני־באַרג,
דײַן וואָרט, צעגליט, פאַראַקערט פחד האָט אין האַרץ
פון קנעכט,
וואָס האָבן ניט געקענט פאַרדײַען זייער פרײַ־זײַן;
מיט יראה אָנגעזויגן בלאָנדזשענדיקע בליקן,
און צאָן אויף צאָן האָט ניט געטראָפן,
ווען דײַן געזעען קול
פאַרקריצט האָט זיך קרישטאָליק אין די פעלדזן.

האָט דורות, דורות לאַנג,
דײַן פאָלק געבראָטן יענער אויסטערלישער בראַנד,
די בלוטן האָט געהעלישט דער אנוכי,
און זיי דערציילט האָבן די פלאים פון זײַן מראה,
געטײַטשט אַ יעדן סימן פון די לוחות,
די קריינדעלעך פון יעדן אות,
ביז ס׳האָט פון העלער הויט
אַ פלייץ געטאָן אַ מבול וואָס געלעגן אַ פאַרטײַעטער אין סדום,
צעקנאַקט די אַלע דיברות צען,
פאַרקויטיקט זייער ערבות,
און ביזן זיבעטן רקיע חושך פראָסטיקן פאַרצויגן...
זוכט איין אות הײַנט אַרום אַ צוויטן,
ער זוכט זײַן היכל
אין מדבר פון די אומות,
ווו פראַנק און פרײַ זיך פאַשעט טומאה.

און מיך — אַ האָלאָוועשקע פֿון דער שׂרפֿה —
וואָס האָט געהאַט דעם ניט פֿאַרדינטן זכות
די פֿוסטריט פֿון די אָבֿות אויסצוקושן
און שמועסן אין נאַכטיק שווײַגן מיט די שטערן,
וואָס האָבן מיט זיי מיטגעוואָגלט —
לאָזט אַלץ ניט אָפּ דאָס בענקען
נאָך יענע אויסגעהאַקטע, גאָט, פֿון גומען דײַנעם קלאַנגען,
נאָך יענע אותיות-בליצן פֿון אנוכי,
נאָך יענע לוחות אויסגעזעצט מיט ווערטער-זונען,
וואָס האָבן קינדער-הערצלעך אַזוי פֿאַרקלעמט
בײַם חומש...

היט מיך אויס

אַזוי פיל מאָל אין קלעטער כ׳בין געפאַלן,
צומאָל געבראָכן האַלדז און נאַקן,
און דאָך —
מײַן בליק געפאַלן איז מיט פחד ניט אַראָפּ,
נאָר אָנגעפילט אויף ס׳ניי קרישטאָל־באָקאַלן
צום אויסלייז־נס
אין ווײַטן וואָס געפאַקלט.

איז היט מיך אויס אויך הײַנט
פון אויסדרייען מיין קאָפּ אַהינטער,
און זאָל באַשערט מיר זײַן
מײַן מאָרגן מיט אמונה שפּײַזן
און טרייסט ניט זוכן אין זכרונות,
וואָס דאָ און דאָרט אַ מאָל זיך צינדן
מיט בלאַסן שײַן אויף קופּעס גרײַזן...

ניט תמיד

ניט תמיד בין איך אַ בן־בית אין אייגענער וועלט,
כאָטש איר מאָס איז אַ שפּאַן,
און מײַן האַרץ,
וואָס, אין וועסנע־געהאָווע, מיט דורשטיקע ליפּן
געקניט האָט ביי יעדן מכלומרשט דערפרישנדן קוואַל,
אין אַ ווינקעלע שטייט מיט פאַרלאָפענע אויגן
און האָרכט, ווי דער ניגון פון וואַכן זכרון
פאַרגייט אין אַ קינה:
רבונו של עולם!
אַזוי לאַנג שטאָקנאַכט און דער חלום אָן שטערן!..

דאָך וואַרט איך נאָך אַלץ, מיט די ציצית אין האַנט,
אויף אַ נס —
אַז אַ רעגן פון רחמים
פאַרציִען אַ זוניקע בריק זאָל אויף רויכיקע תהומען,
און מײַן אָפּגענאַרט האַרץ זאָל נאָך האָבן די זכיה
זיך טובלען, אַריבערן קאָפּ,
אין בשמים פון פרישע באַגינענס.
ווײַל ס'מוז דאָך נאָך ערגעץ־ווו זײַן, טאַטע־פאָטער,
אַ גאָט אויף דער וועלט...

און אפשר?..

פאַרשאָטן שוין דעם ברונעם שאלות,
אַ זיכערשלאָס אויף זייער קוואַל פאַרקייטלט,
פאַרחתמעט מיט דער חתימה — אמת,
ווי אַלע דיברות צען;
נאָר פּלוצעם דורכגעבראָכן אַלע צוימען ס׳האָט
די ערשטע שאלה — אָנוכי!
ווער בין איך — ד י ר ?!...

געגלייבט —
אַ קדשי־קדשים אויסגעבויט מיר האָבן
פאַר שותפותדיקן אָטעם פון באַגער,
פאַר ביידנס בלוט וואָס מישט זיך אין אַ בראַנדשטראָם;
אַן אויג אַ פרעמדס זאָל ניט דערוועגן זיך אַרײַנקריכן,
מיט נײַגער אין שטיוואַלעס,
אין אונדזער קדושה־עיגול,
וואָס אַ פּיצפּאָן זײַן לענג און ברייט,
נאָר אַלע הימלען רחבותדיק דאָרט בלויען
און ליגן אויף די פלייצעס פון די אייגענע שוואַרצאַפּלען —
די שומרים פון זײַן שמורה־ריגל.
בין איך פאַריתומט הײַנט,
וואָס בידיים האָסט צעעפנט די פאַראַדטיר
פאַר פרעמדן בליק,
וואָס קען חלומות מעסטן מיט אַ סאַנטימעטער,
מיט הענט וואָס ניט געוואַשן,
נאָר ניט מיט אָדערן פון האַרץ.

ליגט איצט פאַרשעמט די קדושה אָפּגעציטערטע,
געשאָנקענע פון גאָט אַליין מיט ברכה
ביי קאַלטער שוועל פון ווינטער...

און אפשר איז מיין טעות הימאַלאַיִק גרויס,
און עס איז גאָר ניט פרעמד פאַר דיר זיין אויג?..

כ׳טראָג זיי אַנטקעגן מיין הארץ

ס׳מוז זײַן אַ בעל־תפילה פאַר אַלע וואָס וואָגלען ביחידות,
יאָר־איין און יאָר־אויס, אינדערוואָכן און שבת,
און שלעפּן אַ האָרב פון אַ ל י י ן זיך גענומענער בדידות —
ניט זאָרגן פאַר זיך נאָר פאַר וועלט עולם־הבא.

זיי זײַנען אַ לעבן געגאַנגען בלויז פאַזע די וועגן,
געהיט זיך פון שטרויכל צו זײַן אַ מקבל,
בקדושה ובטהרה געטראָגן דער נויט ברויט אַנטקעגן,
אויף לייטער פון אהבת־ישראל געשטאַפּלט.

מיט אויגן געשלאָסן, פאַרהאָרכטע אין ווײַטער גאולה,
אין טויען פון האָפן געוואַשן דאָס פּנים,
ניט אָפּגעשוועקט אייגענעם צער האָט אַ שמייכל פון בתולות,
אויף מיידלשער ברוסט ניט געמאַכט שהחיינו...

זיי שלאָגן על־חטא זיך אויף הערצער צעבראָכן, פאַרביטערט —
ניט טועם געווען פון די האָניק־עבירות,
מיט זיי האָסטו, גאָט, אויסגעזאַלבט פון די לאָוון די גלידער,
געשאָנקען דעם צווייפלער מיט חסד אַ ברירה.

און הײַנט, פון יאַריד ווען זיי פאָרן, פון טרוים אָפּגעשונדן,
צעפרעסן דאָס האַרץ פון חרטה, פאַרשממהט,
טראָג איך זיי אַנטקעגן מײַן טאָרבע מיט ווונדן,
כ׳בין זייער בעל־תפילה און רוף זיי צום עמוד...

תיקון חצות

סיי לעבן, סיי טויט,
איז דאָס טעגלעכע ברויט
אין פּיצעלע זיין פּונעם אָדם;
דעם שידוך פון שמחה און נויט
פאַרטראַכט במסתרים האָט גאָט
אין אַ בין־השמשות־מיסטעריע;
דערפאַר צאַפּלט ס׳האַרץ אָנגעלאָדן
מיט שווייגשאַפט־מעלאָדיע פון שטערן
און איכה־באַנקראָט...

בלית ברירה

אין נעכט,
אין לאַנגע, לאַנגע נעכט,
אין שוים פון אימה,
פון וועלכער קענסט זיך ניט אַנטווייִנען,
זוכסט אַלץ אַרום דעם שיפער צו די יאָרן,
וואָס קאָלטענען זיך יאָזשיק אין זכרון,
ווו אייגן פנים קענסטו ניט דעקענען,
און זיך אַליין אין זיי קענסט ניט באַנעמען, —
במילא טרערט זיך אויס אַ תפילה,
אין ווינד און וויי,
דעם דופק צו דערהאָרן פון באַגינען,
די זון זאָל אפשר אויסשרפען
דעם גיהנום
פון הערשאָגליפן אָן באַשייד...
און ווײַל אַ תפילה מוז דאָך פאַלן אויף אַן אויער,
זוכסטו אַ גאָט
און ציטערסט פאַר אַ בלינדן טויער...

חטאתי

דעם הייליקן זכר פון אונדזערע
שרייבערס — אנוסים

געווען בין איך, אַן אָבל פינצטערער, צו אײַליק
אַרויסגעפּלאַצט ווען ס׳האָט די טענה אין מײַן יִיאוש,
אַז אײַער דאַוונען צו דער טומאה מיט התפּעלות
פאַרשטעלט פון קהילות האָט די גאַזאָוויזונס און תּליות.

אויך איך בין דאָך, ווי איר, געווען בגילופין
פון דעם משיח, וואָס דעם מזרח האָט באַפליגלט;
באַשײַמפּערלעך געהאָרכט — אַרום אים פאָכען כּרובים,
די טויערן פון בייז זײַן לויטערקייט פאַרזיגלט.

נאָר ווײ! אײַך, זינגענדיקע פלאַטערלעך, געווען באַשערט איז
אין קאַראַהאָד אַרום דעם פלאַם, התלהבותדיק צעיובלט,
די פליגלען אָפּסמאַליען, די סאַמע, סאַמע ערשטע,
און אײַער האַרץ — אַל מלא ביי אַ שוואַרצער חופּה...

האָט איר, געפּלעפט, אַרומגעלעקט די רויע ווונדן פון געבייזער,
דעם שיר־המעלות־אַש פון שוואַרץ־געבוירענע באַגינענס,
געקײַכט מיט בלוט, האָט איר מיט פירקאַנטיקע אותיות
געזונגען לויב — דאָס בידנע לעבן צו געווינען.

איז ווער בין איך, אַ וויַטער פון דער שׂרפה,
כ׳זאָל מאָנען אײַך צום דין, אײַך — הייליקע נשמות?
עס גייט אין לעבן אונדז, געפינען אײַער קבר,
אַ דימענט אײַער זכר איז אין אור הגנוז.

און איך פֿאַרהאַמערט האָב אין האַרץ און מוח
דעם חשבון מיט דער וועלט און פֿרום־פֿאַרפּוצטן שקר,
פֿאַר אייניקלעך אין מײַן צוואה אײַנגעמויערט,
כ׳טראָג אין די ציין אים ווען צו אײַך כ׳בין עולה רגל.

★

נינעז ז״ל

האָסטו, אַלמעכטיקער, די שליחות אויסגעפירט אַליין
בנשיקה;
פאַרלאָשן ציטער-פּעדעם פון נאָך טליִענדיקן האָפן,
פאַרברענט אויף אַש די וואָקלבריקן —
געהאָנגענע אויך תהומען פון פאַרגיין —
און צוגעטיילט אַ זעקעלע ירושלים-ערד
צוקאָפּנס
דעם קליאָוועניקן האַרץ,
וואָס ערשט ביים ראַנד פון זיין-ניט-זיין
אַ שטויבעלע פון פרייד האָט אים גענערט,
און טוי האָט אָפּגעטובלט זיין פאַרטריקנט גאַרב
אויף ס׳ניי.

נאָר איך פון מיין פאַרפאַלנקייט וואָס טיפער פונעם ים,
פון וויַיטן, וויַיטן וואָגלאַנד,
איך זוך דערגרונטעווען דעם תכלית-זין פון זיין,
און אָפּט,
אין בלינדע נעכט,
איך הער מיט אַלע פאָרן פון מיין פּיין:
אין אָדערן פון דעם אין־סוף
עס ריזלט האַסטיק בלוט צום האַרץ,
צום קאָסמאָס-האַרץ וואָס טראָגט דיין נאָמען, גאָט;
נאָר כ׳קען ניט משיג זיין דעם גזר —
פאַרוואָס זיך ברעכט ניט אָפּ
אַ טרויערזאַנג אפילו,
אַ טרער אַן אָנגעציטערטע ווי צו נעילה,
פון דיין עטרה,

און פאַלט ניט מיט אַ גוואַלד אויפן מזבח,
ווען ס׳לעשט זיך אוים פלוצטאַלבן אַ נשמה
אין טויטער דממה,
וואָם פליקט אוים ריפּן אין געדעכעניש פון יאָרן
ביים גייער...

נאָר ניין!
דער אָבל בלײַבט אַליין, אַליין...
און טראָגט זײַן עלנט שטאָט אַ העמד.
עם רײַסט ניט אָפּ קיין פייגעלע זײַן שירה אינעם פלי,
און ניט די זון פאַרשפּעטיקט צום באַגינען,
און גרענעצן עם רויבערן סיי־ווי
מיט לויער און פאַרלערנד.
איי דער נאָך ניט באַנומענער ויהי?
אַרויסגעפאַלן איז גאָר פשוט פון זכרון,
אַז עמעצער געהימלט האָט אַמאָל דאָ הי
מיט חכמה און מיט שאַרפזין אָנגעדימענט.

אַ זוכער

מיט וואָס זאָל אַ זוכער באַלײַכטן זײַן וועג,
ווען ס'טריקענען אײַן לעצטע אָזערעס טרוימען,
וואָס האָבן מיט גלויבן באַוואָסערט דעם געגנט,
מיט שלווה און ריחות פון בלוי־בלויען בעז,
און טרייסט האָט געריזלט פון יום־טוב פאַרמעג?

מיט וואָס אונטערגאַרטלען דעם נישטער פון אויגן,
ווען ס'פרירן די שעהען בײַם ראַנד פון דער שקיעה
און ס'קרישלען זיך די פונדאַמענטן פון האָפן?
ווען נ י ש ט פרעסט די פאַרבן פון זײַן רעגנבויגן
און שטייניקער עלנט — זײַן קישן צוקאָפּנס?

ער ווערט ניט פאַרציטערט פאַר טויט און פאַר קברים,
כאָטש אויסגעשעפּט האָט נאָך זײַן ליד ניט די ווייען,
די ברונעמער צער פון חלומות — כּפּרות;
נאָר ביז ס'וועט דער ווינטער זײַן בלוט פאַרקאַלייען,
גייט אויס נאָך אַ גלעט פון אַ מאַמישער האַנט
זײַן צעשרויפטער זכרון...

יום־כיפור תשל״ה

מרדכי חלמישן

אַ נײַע הויט אַרויפגעצויגן האָסטו אויף זיך
יום־כיפור ת. ש. ל. ה.
און דײַן שליחות הייליקע פון מתן־תורה אָן,
צו זײַן אַ יום־טוב פון מחילה און כפּרה,
פֿאַרחתמעט צו נעילה האָט אַ שטום געשריי...
פון הימל האָסטו אַראָפּגעצויגן זײַנע תכלת־בגדים,
מיט אַש באַשאָטן זײַן עטרה,
דײַן קדושה־ציטער אין אבלות אײַנגעקיטלט,
און ברענסט מיט שוואַרצע ליכט נאָכן זכרון,
וואָס שרפעט אונדזער ברויט און דעם צוקאָפּנס,
נאָך זין,
וואָס האָבן ניט פאַרזוכט דעם טעם פון זינד,
פון פּשטותדיקער שלווה,
פון ניט צערודערטע שבתים,
נאָר זיי באַשערט געווען צו זײַן דער שעיר לעזזאל...

און מיר — — —
וואָלקנס בײַ די שערים פון בית־עלמינס,
מיט קני געשטרויכלטע בײַ קבר בנים,
אין האַרץ אַ נר נשמה,
פאַרשטיינערט האָרכן מיר צום בלוט וואָס ליאַרעמט פון דער ערד
מיט אויגן אויסגעטריקנט פון אַ טרער,
און ווײַכן פון די הייכן;
מיר בעטן ניט מחילה
הײַנט יום־כיפור,
ווײַל מיר אַליין — — —
מיר אַליין זײַנען ניט מוחל...

מילבן

אַרומגענומען מיט אַ פּחדים־צוים מײַן דור איז
און אונטער טראָט זײַנעם זיך וואַקלט אום די ערד,
פאַרשטעקט ליגט יעדערער אַלייניק אין זיין נאָרע —
דעם קאָפּ באַהאַלטן פון דער דראָענדיקער לער.

פאַרהאַנגען זײַנע ווענט מיט אײַנגעריעמטע פלעקן,
צעטומלטע ווי ער, צעקנאָדערטע פון אַנגסט;
ער זוכט אין הימלען ניט קיין בלויע שטעגן,
ווײַל צווישן שטערן, זאָגט ער, ז'איך קיין גאָט פאַראַן.

באַנומען לייגט ער צו אַ רענדל צו אַ רענדל
מיט הונגעריקע פינגער אינעם בדיל־הדל
פון די פאַרטריקנטע אין זײַן נשמה לענדן,
בײַם חרובן צופוסנס פון דער גאָלדנער קאַלב...

טרערט עלנט אום זײַן ווי אַ דאַוונער אָן אַ שבת,
אָן צען צדיקים, אָן אַן עמוד, אָן אַ ליכט ———
ווייל מילבן־אויערן פאַרלייגן כפירה־שטאַבעס,
און קיינער רופט ניט גאָט און טוט ניט אום די שיך...

★

דעם פליער אהוד שלח ז״ל

ניט פרעג.
ניטאָ קיין תשובה.
אַ שווייַגן וויקלט אויס זייַן נאָמען,
וואָס בויערט אין זכרון.

אַן אייַנגעפרעסטער שווייַגן,
ווי ס׳שווייַגט דער שטיין בייַ זייַן צוקאָפּנס,
די פידלען אויף די בבל־ווערבעס,
די גבורה אין אבלות...

דייַן טרער דערשלינג.
איר פאַל — אַ פייַל איז אין דער שטומקייַט,
וואָס היט זייַן גליענדיקן זכר
פאַר דורות.

נאָר ווייטיק אויס
דעם ניגון פון זייַן שמייכל —
געפּלאַצט אין מיטן שטייַגן
אויף פליגל פון ישראלס דויער...

ביי דיין טויער

איז קלאַפּט ער ווידער אין דײַן טויער,
ווייל אַלע טירן צוגעריגלט,
אַראָפּגעלאָזט די שטאָרן
אין פּחד פון עין הרע...
ווער שענקען זשע אַ שמייכל וועט אַ בלויען
בײַ שוועל פון זיקנה,
אַ גאַרטל פאַר פאַרשוואַכטע לענדן?

שלעפּט ער אַרום זיך זײַטיק ווי אַ פּרוש,
די אויגן צו, לעם דער עבודה זרה,
לעם קאַלטן בליאַסק פון דימענטן און רענדלעך —
אַ קײַלעכדיקער יתום
נאָך דער מאַמעס כשרע שבתים,
און זוכט אַ פלעמל אָנצוּוואַרעמען די הענט,
ווען אין די פינגער צאַפּלען לעצטע קרוינען
פון אויסגעלאַכטע טרוימען,
און זײַנע אייגענע פיר ווענט,
זיי קאַפּען בלויז מיט טרערן פון זכרונות
און פאַרלענד...

★

דעם קדוש דני ברקוביץ ז״ל

איך האָב דיך ניט געקענט,
נאָר ס׳האָט דײַן גבורה מיר מײַן אויג פֿאַרהאַנגען
מיט אַ פּרוכת אויסגעשטיקט פֿון פֿײַער־זאַנגען
אין נע־ונדן דערנער־גאַנג
פֿון דורשטיקע נשמות צו די קוואַלן פֿון גאולה,
און אויסגעשטערנט אונדז די דרכים,
פֿאַרפּלאָנטערטע אין ספקות און אין גרוי פֿון חולין,
דערפֿירט צום אויסגעטרוימטן לאַנד,
וואָס גאָט אַליין די אבות האָט פֿאַרשפּראָכן.

נאָר ס׳קען אָט די־אָ טרייסט,
וואָס כ׳פּרוּוו מיט איר פֿאַרצירעוועץ מײַן האַרץ צעפּליקטן,
פֿון דער אבלות נאָך דײַן שטערנס אָפּגעהאַקטע פֿליגלען,
אים ניט אנטווייען,
ווײַל כ׳ווייס —
ניטאָ קיין ערוב,
אַז נאָרעם שלאַנגען וועלן ניט פֿאַרנעמען זיך אין איינעם
אויף אונדזער אויסגעלײַטערטער עטרה,
אויף זין באַוואָפֿנטע מיט דורותדיקן חלום,
וואָס, אין באַגין פֿון זייער בליִען,
זיי מוזן טראָגן זייער שטורעמדיקע ברוסט אַנטקעגן
דעם גום פֿון גיפֿטיקן כלי־זין,
פֿאַרוויקלטן אין רויטער צניעות,
וואָס סמאַליעט אונדזער זײַן
מיט חושך־בליקן קיִינס.

דעריבער איז מײַן טרער אַזוי צעגליט,
אַ העליש פײַער,
ווען כ׳בין צום זכר דײַנעם, דני, עולה רגל
און ווײן מיט פײַער-טרערן
אויף דײַן ניט-ווערן...

ווי איך

יללה פון הונגער און עלנט
פלעגט פליקן אין לײַב פון די נעכט ווי מיט שפּיזן,
ווען לעצט-לעצטע שײַבעלעך שקיעה
פלעגט חושך מיט בלינדן פּרוכת פֿאַרשליסן,
און פּחד האָט רוקנס — מאָדעלן —
געבראָכן צו קניִען...

אויך הײַנט —
ווען שטיל אָן אַ שאָרך ליגט דער פּרדס,
אין קיטלען פון בדידות,
מײַן אויער כאַפּט אויף אין די נעכט אַלע ברונעמער פּײַן
פון דיכטערס אָן גאַרטלען,
אָן ווידוי,
וואָס גוואַלדעווען שטום אויס הספּדים
בײַם ספינקס פון די נײַסטע עקדות
און ווערן דערטרונקען אין ים פון די אייגענע טרערן,
אָן אַ ליכט אין לאַמטערן...

★

דעם זכר פון משה הורוויץ ז״ל

כ׳האָב ניט באַגלייט דיך אין דײַן לעצטן וועג,
וואָס אָפּגעפּליקט האָט זיך אין דײַן באַגינען;
נאָר ס׳האָט דײַן האַרץ — אָן אָפּגעריסן הימען —
פאַרוויקלט מײַן צוקאָפּנס אינעם גליִענדיקן פײַער
פון דײַן פאַרברענטן שײַער...

כ׳האָב ניט באַגלייט דיך אין דײַן לעצטן וועג,
און בלויז מײַן גײַסט באַטרעט די שוועל פון דײַן משפחה:
עס זאָל דאָס הײַטעלע וואָס קוים פאַרצויגן האָט אין עצבות
די וווּנד וואָס האָט פאַרבראָכן אירע צווײַגן
ניט פּלאַצן
אין גוואַלד פון שווײַגן.

כ׳האָב ניט באַגלייט דיך אין דײַן לעצטן וועג —
מײַן וואָרט, פון רחמים אויסגעקנאָטן,
ניט טרעפן ווי אַ פײַל אין האַרצן זאָל פון טרויער...
פאַרבלײַב איך מיט מײַן טרער אין שאָטן,
מיט זכר דײַנעם, וואָס אין מאַרך מיר בויערט.

מ י ט ו ו אָ ס ?

מיט וואָס זאָל מען טרייסטן אבלות ?
מיט וואָס קען מען טרייסטן אבלות
נאָך קינדער, געדיייעט אין תכלית פון האָפן און גלויבן ?
מיט ווערטער,
וואָס קייקלען פון צונג זיך ווי קלעצער ? . .
און אפשר מיט שווייגן לעם יאוש פון אָבל
מיט שלינגען די טרערן וואָס בריען זיין עלנט
און שווענקען דעם ים פון יסורים ?
מיט פאַרטייעטן שלוכץ ביי זיין וויינען ?
מיט טראָגן דיין הארץ אים אנטקעגן
אין דעם יום הדין פונעם זינלאָזן זין ? . .

הייַנט ווי זאָל מען טרייסטן אַן אויג וואָס איז טרוקן — אַ מידבר,
אַ מויל מיט פאַרהאַנגענע שלעסער,
אַ קעל וואָס פאַרלייגט איז מיט שטאַבעס פון צער,
און ווייסט, אַז דיין הייזעריק קול
זיך אָפּשלאָגן וועט בלויז אין א י י ג ע נ ע ם אויער . . .

ווי טפל עס ווערן די ווערטער
אַנטקעגן דער אָפענער ווונד פונעם גרונטלאָזן טרויער !

ווּ איז דער סניגור?

י. צ. שאַרגעל

רבונו של עולם!
איך בין דאָך אַן עדות, אַז נײַע עולמות
מחדש ביסטו יעדן טאָג, יעדע שעה —
אַ קראַנץ פון קאָלירן אין דעם אור הגנוז —
און אַלע צוזאַמען — ברוך שהחיינו —
אַ בלענדיק קאַפּעליע פון טרוימען,
וואָס צוגעטיילט האָסטו דײַן עבד דעם דיכטער,
כל זמן נאָך הי איז זײַן תפילה-געפּליסטער...

נאָר כ'האָב שוין מאָזאָליעס אין האַלדז
פון שרײַען און קלאַפּן צו דיר אין פאַרשלאָסענעם טויער,
ווײַל ס'האָט נאָך ניט זוכה געווען צו דערהערן דײַן תשובה
מײַן אָנגעשפּיצט אויער
אויף איינער
איין איינציקער קשיה,
וואָס פּליקט מיט די ציינער און נעגל פון האַרץ מײַנעם פּאַסן:
ווי קען איך דײַן מישפּט באַזינגען,
אל רחום וחנון,
ווען אין מיטן דערינען
אַ פּראָסט נעמט פאַרציִען די שויב פון מײַן לעצטער אכסניה,
און שניי נעמט פאַרשיטן מײַן דאַך!
און די מעשי־בראשית עס גרינען נאָך דווקא אַן אויפהער
אין אַלע רמ"ח,
און ס'ריזלט התפּעלות אין דופק,
און טרויבן מיט גליק פון די אויגן נאָך קאַפּען
נאָך אַלע פאַרראַטן?..

איך קען ניט און וועל אויף דײַן תשובה ניט זײַן אַ מוותר!
אַפילו אין ווײַסצייג און טלית פאַרוויקלט,
מײַן גליווער וועט שרײַען קאַפויער
און טרייסלען דיין כסא-הכבוד —
דײַן מישפּט איז דין פון בית-שמאי,
אויף רוגזה געקאָוועט,
חלפים מיט פּגמים די צונג פון קטיגור!
אל רחום וחנון,
און ווּ איז בית-הילל?
ווּ איז דער סניגור?!...

דיין טרייער עבד

אַ יונג מיידל פאַרליבט אין לעבן איז באַגאַנגען זעלבסטמאָרד,
ווייל זי האָט ניט געפונען ווער ס׳זאָל זי וועלן הערן
פון דער פרעסע

איך האָב דיך ניט געקענט און וועל דיך שוין ניט קענען,
סײַדן די נשמות פלעכטן אײַן זיך אין לעולם ועד;
אַז זינט אַ פײַער האָט פאַרלענדט דײַן גוף איך לעב אין אַ גהינום,
פאַר זינד פון פרעמדער וועלט צעבראָכן ווערט מײַן רוקן פון בזיון.

איך ווייס ניט ווי פון הייליקן דאָס לעבן האָסטו זיך פאַרקײַקלט
ביז ברענגען פאַר אַ קרבן־עולה דײַן נאָך בתולימדיקן ציטער;
נאָר מײַן נשמה וואָלט דערקענט דיך באַלד אין דײַן געדולדיק
שווײַגן,
ווען, שטאָט אַן אָפן אויער, האָט געפינצטערט פאַר דײַן בליק
אַ שוואַרצע מיטה.

ביסטו אַוועק מיט אַלע זונען פון דײַן האַרץ וואָס ניט צעעפנט
מיט מיצוות אויף דײַן פרומער צונג און לאָגלען מוטערשאַפט
אין רחם;
און איך דײַן זכר, כל זמן כ׳לעב, פאַרבלײַבן כ׳וועל אַ טרײַער עבד,
אַ טרער, געפאַלן פון דײַן אויג, מײַן ווייגעוויי האָט דורכגעלעכערט.

מחשבות

איך גלייב אין דײַן פֿאַראַנענקייט, מײַן גאָט,
כאָטש פֿון קריאת-שמע ווײַכן לאַנג שוין מײַנע יאָרן;
נאָר כ׳גלייב ניט אין קיין שליחים און מלאכים,
פֿון זיי באַשטיין זאָל די פּמליא
צו אויספּילן דײַן רצון
אין קאָסמאָס, וועמעס סודות כ׳טו קוים אָנען.
ווײַל ביסטו גאָט — וואָס טויגן דיר געשוואָרענע באַזינגער
און קדוש-אונטערשפּרינגער,
וואָס פּלאָנטערן זיך בלויז אין דײַנע שטראַלן, הכּל יכול?..
ביסטו אוודאי דאָך אַליין, אַליין, מיט אַלע ימים חכמה,
ווי דער מענטש, דער יתום-פּלא פֿון דער בריאה...
נאָר איך, דער אדם, זע, געפֿונען דאָך אַ טרייסט איך האָב,
אין מײַן אָנסופֿיק זוכן דיך, מײַן גאָט,
אין נאָך אַן אדם, וואָס פֿאַרקנאָטן האָט, ווי איך,
זײַן פּענעץ ברויט אין אַש פֿון עלנט,
אַ באָרוועסער, אַן ליכט...
מיט וועמען אָבער טיילסטו, האַרצעדיקער פֿאָטער,
דײַן טעגלעך ברויט,
די תּהומען פֿון דײַן קדמון-עלנט,
וועמען ס׳פֿעלט אַפֿילו אויס די טרייסט פֿון טויט?..
צי דען זוכסטו אַרום דעם מענטש,
ווי ער, דער בחיר פֿון דײַן יצירה,
וואָס קען ניט עפֿענען די טירן
פֿון פּחדים-רעטענישן אין אין-סופֿיקן באַשאַף?
פֿאַרוואָס זשע זעסטו ניט זײַן אײַנגעפֿאַלן זעגל?..
ביסטו אַ גאָט, וואָס מעשׂי-בראשית שאַפֿט איעדע רגע,
וואָס שטרויכלט זשע דײַן וועג צו אָפּזוכן זײַן אויסגעבענקטן איך,
וואָס האָט דײַן אײביקייט שוין לאַנג באַנומען,
נאָר זיך אַליין עד היום ניט געפֿונען.

שינאת-חינם

ווי אַלע ברואים זינק איך אין ניט-וויסן
ווי גרויס די קיצבה איז פון מײַן באַשערטקייט;
ס'קען זײַן אַז מאָרגן, איבערמאָרגן, באַלד,
און אפשר עפּעס שפּעטער,
אַריבערטרעטן כ'וועל די שוועל פון גזר,
דעם אויגנבליק פון הוויק האַוועין —
צו דעם מײַן גוף אַפילו איז נאָך ווײַט ניט גרייט.
און כאָטש איך זוך מיט ליכט בײַטאָג
און גראַבל מיט די נעגל אין די תהומען פונעם עבר,
די פינגער — רויע ווונד,
דאָס האַרץ פאַרפולט מיט פוסטע נעכטנס —
ניט אויסגעזוכט כ'האָב נאָך דעם דימענט פון כי-טוב
פאַר אַלע נאָדלען, אָנגעפּיקעוועט אין לײַב פאַרצערטן.
שטיי איך, בפירוש, אַ תובע אל הדין.
„צדיק ורע לו" —
דער תירוץ קלעפּט זיך ניט צו מײַנע שאלות:
כ'בין ניט קיין צדיק
און וויל ניט זײַן ווי ער פאַרפאַלן,
נאָר גרייט בין איך צו אַלע ארבע מיתות בית-דין,
אויב איך געוועזן בין ווען ס'איז אַ מקבל
און ניט באַצאָלט דעם קרן מיט פּראָצענט,
מיט ציטער אין שוואַרצאפּל.
קען איך ניט אויסטאָן זיך פון אייגן לײַב,
פון אײַנגעגעסענע אין בלוטן יעלות,
כאָטש גרינער גראָז און קנאָספּן אָנגעגאָסן
אויף חורבות — בלומיקע גאַרדינען —
צו מײַנע וויעס,

פון וועלכע ס׳יאָגט אַ ווינט מיט צער,
פאַרקײַקלען טרערן פון התפעלות,
און כ׳קען ניט אויסשטרײַכן דעם חשבון מיט דער וועלט
און מוחל זײַן דעם שנאת־חינם...

אַ גרוש

עס איז אין האַרץ אים ניט פאַרבליבן מער קיין שפּאַן
אַ טראָט צו שטעלן,
און אַלע סטעזשקעלעך פון זײַן זכרון
פאַרוואַקסן שוין פון לאַנג.
בײַנאַכט ער זאָגט פון אויסווייניק קאַפּיטלעך פון קוהלת
און וואַרט אויף רגע אָפּצוזאָגן זײַנע יאָרן
אָן ווידוי...

אַז תמיד רײַסט אים אויף זײַן בדידות
אַ זכר — איינער, איינער נאָר —
אַ האַרטער, ווי אַן אומגליק, דאָרן,
פון דער אבידע,
וואָס האָט אַמאָל
זײַן בעכער, פול מיט ראָזן גלויבן, טריף געמאַכט,
פאַרשוועכט זײַן היכל,
ביז ער פאַרבליבן איז ווי אָן אַ צלם אַ מאַנאַך...

און קיינער פרעגט ניט, קיינער ווייס ניט,
דעם סוד וואָס האָט פאַרזיגלט זײַנע ליפּן,
און וואָס פאַרפּײַניקט אים מיט אַלע זײַנע שטומע אותיות,
ביז ס׳וועט אַ רידל ערד מיט חסד אים פאַרשיטן...

פאַרזעסען

אַזוי פיל פרײַנד,
און קאָמפּלימענטן,
און בליקן גיריקע וואָס טוען אויס דיך נאַקעט;
נאָר אין די אָוונטן
שפּאַרסט אָן דעם קאָפּ אָן די צעפּליקטע בלעטער פון דײַן חלום,
מיט געוואַקל,
און וואַרטסט, וואַרטסט,
אַז ענטפערן דײַן בענקען זאָלן ווידערקולן...

מיט שמאָלע פינגער טאַפּסטו אָן ביים שפּיגל
די טריט פון אַלע נעכטנס פלאַמיקע,
וואָס האָבן זיך פאַרלאָשן,
איינס נאָך איינס,
פאַריתומט,
אין בתולים-בעט פאַרוויאַנעט,
און זייער זכר אין דער קאַנווע,
וואָס האָט צום הויכן שטערן זיך פאַרגנבעט...

אַ קאָם מיט שלוכץ שפּאַרט זיך אַרײַן אין קעל,
נאָר ס׳קישן שרפּעט אויס דײַן טרער.
צעבריט דאָס לײַב,
און ס׳חלפט דורך דײַן גוף
אַ גלוסט,
מיט גלי,
און טרײַבט אַרײַן מיט ספּאַזמעט דײַנע הענט
צווישן די פאַרפרעסטע קני...

און שטיל שטיל.
פול די שטילקייט ווי דײַן עלנט
מיט קוהלת.
דער זייגער ציילט נאָר מאָנאָטאָניק
די רגעם וואָס פאַרגייען
מיט אַראָפּגעלאָזטע וויִעס
און קראַצט אַ קנייטשל צו
אין האַרץ
אין דער נשמה,
ווען דײַנע אויסגעטאָקטע בריסט,
אָנגעקוואָלענע מיט חיות
גייען אוים נאָך ערשטן זינד,
נאָך שאַרפע ציין,
און נאָך אַ פּוכיק מײַלעכל אַ קינדס...

ווי פל?

וויפל קען אַ האַרץ פאַרטראָגן,
וויפל פודן ווייטאָג
אָן אַ יישר-כוח?

וויפל קען מען גיין און פאַלן
אויפן ראַנד פון תהומען
אָן אַ שטערן?

וויפל קען אַ שאַרבן קלאַפן
אין פאַרמאַכטן טויער
אָן אַ תשובה?

וויפל מאָל גיין אויף לוויות
פון אמונות בלויע
אָן אַ תפילה?

וויפל גוואַלדן דאַרף מען מאַכן
ס'זאָל אַ גאָט דערהערן
דיין שטום לשון?

בעל־תשובה

עס טרעפט אַז ער דערשפּירט פון פרעמד די ריחות,
וואָס איינגעזאַפּט זײַן לײַב האָט אין די ראָזע יאָרן,
פון ליכטיקע בעריאָזעס זייער אויסגעזונטן שמייכל,
דעם הימל וואָס פאַרקליבן זיך אין אָזערעס קרישטאָלן,
און צויבערט אויס אַ זיסן קלעם אין האַרצן מיט אַ מאָל אים...

פאַרדריסט אים ווען זײַן הײַנט — אַ פולער כוס מיט ברכה —
פאַרמישט דער שאָרך נאָך פון אַנטפליגלטע חלומות
אָט דאָ,
ווו יעדע שעה
אַ מיזמור בלימלט זיך אין תכלת-נאָטן
מיט לאָגלען טרייסט — לחיים!
אַ זוניק ליד אין טוויִק-בלאָנדע לאָקן
צו מעשה-בראשית וואָס זיך האַלט אין איין באַנײַען.

בייסט ער זיך אײַן מיט נעגל אין זײַן פלייש —
וואָס אויסוואָרצלען ער קען נאָך אַלץ דעם זכר ניט
פון יענע טײַכן שוויים
און פרילינגדיקן ליד,
געאָפּפערטע פאַר געצן בגילופין,
און ס'גייט אים ווי זײַן שאָטן נאָך
דער וויי און יאָך
און די חרטה
פון אַ בעל-תשובה...

ניט צו פאַרשטיין

דיַין צוגעזאָגטע היים — זבת חלב ודבש —
פאַרביטן האָסטו אויף מידבר און געבערג פון שטיינער,
וואָס אויסקויפן געמוזט עס האָט דיין עם הבחירה,
לאַנד איין, לאַנד אויס,
מיט בלוט און מאַרך פון ביינער.
נאָר אינעם נע ונד וואָס האָט געאומרוט אין געהירן,
ביים רייסן קריעה אין פאַרקיטלטע חלומות,
דיַין עוולה, גאָט, געבוירן האָט משיחים,
וואָס שמעלצן איבער פעלדזן אינעם ריינסטן גאָלד,
מידבריות צירן אוים אין גרינע קרוינען,
און בלאַנקען אוים דיַין צוזאָג ווי קרישטאָל.
איז ווי זשע שוויַיגסטו, ווי דערלאָזסטו,
אין פוך און זיַיד פון אונדזער אויסגעבריטן חלום,
אין צאַפל פונעם אויסגעפונענעם באַגינען,
פאַרטיַיען זאָל זיך אַ געוואַקל
און רונד־אַרומיק זאָל זיך רויכערן רק שנאה?

מיר זיַינען דאָך אַ הייפל יורשים בסך־הכול
אין לאַנד, ווו יעדער שטיין אַ זכר איז
נאָך אַ פאַרשניטענער נשמה;
מיר, דיַינע זין, די גאָלדשמידער פון דיַין כוונה,
אָן אונדז פאַרבליַיבן וועסט אין וועלט —
וואָס אָפּגעהימלט איז און טובלט זיך אין נישט —
אַ קיילעכיקער יתום!
און שטיינער קענען ווערן חס ושלום אויסגעשפּאָט,
מצבות אָן אַ לשון
ביי למד־וואָוניקעס צוקאָפּנס,
וואָס וועלן אויסגיין אָן אַ גאָט...

די אומבאַקאַנטע

ער קוקט אויף איר אַהינטער זײַנע בדידות-תחומים,
פֿאַרהאָרכט אין ווײַטע, טויבע ווידערקולן,
דורך וויִעס — רויכערדיקע נעפּלען —
און חלומט:
דער הײַנט אַנעמישער וואָלט אפשר נאָך צעבלומיקט,
ווען זי,
פֿאַרטוליעט אין אַ שלומער,
וואָלט, פֿון איר ווינקל אָפּגערוקט,
געבאָרגט אַ שמייכל זײַן ניט-הי,
אַ פֿײַכטן אויסגעבענקטן קוק.
ס'קען זײַן דאָך, אַז אויך זי,
מיט בליק פֿאַרטאָן אין זיך,
פֿאַרטרערט אין אייגענעם באַדויער,
גייט אויס
נאָך נעסט אַ פֿוכיק-אויסגעבעטן,
נאָך אַ וואָרקען פֿון אַ טויב אין מידן אויער,
און איַי-ליו-ליו אין אַ באַהאַרצטן שוים,
נאָך אַ קוש-באַריר פֿון ליפּ צו ליפּ,
וואָס זאַלבט מיט חסד אוים דעם טרוקנסטן געכליפּ...

נאָר ביידע וואַגן ניט, פֿאַרליקוי-חמהט, —
ס'זאָל ווידער זיי אַ פֿראָסט קיין ברי ניט טאָן,
בײַם ראַנד פֿון תהום...

ווײַזט אויס, מײַן פֿרײַנד,
אַפֿילו ווען אַ שניי פֿאַרקלײַבט זיך אין די לאָקן,
מוז אויך אַ האַנט זיך אָפּזוכן אַ מאַמעס,
מיט גינציקייט אַ לאָגל,
דעם פּחד פֿאַרן „טאַמער” צו צעטײַען אין די גלידער,
דעם האַרצרים אײַננעמען אין סאַמעט,
ביים אײַנשטעלן אין קאָן דעם לעצטן רעשטל ה ײַ נ ט...

ביים דריטן...

אַ פלאַש.
ניט געעפנט.
און פול איז דאָס גלאָז ביז די ברעגן,
ווי פול דאָס געדעכעניש איז מיט בזיון..

אַ הרודע אין גליווער.
די הענט אויפן נאַקעטן טיש.
נאָר ס'אויער — אַ חלף,
פאַרהאָרכט:
עס פלאַצן די לעצט־לעצטע סטרונעס
אין אָפּגרונט פון וויי,
אין דלות פון האָפן אויף רויִקע נעכט.

אַ שלוק — און דער ספּירט אין פאַרשרפעטן מויל.
אַ קרעכץ.
דורך די ציין.
אַן איבל צעטרייסלט דעם גוף,
אַ רגע —
און ווידער דער שד אים אַנטקעגן.

און גרוי דער אַרום,
אוי ווי גרוי!
ניטאָ איז קיין לאָמפּ צו צעשפּאַלטן
דעם קלעפּיקן חושך,
די פינצטערע נאָרע —
זכרון...

די ווייַסינקע טײַבעלעך צוויי אין געפּלאַטער,
אַהינטער איר נאַכטהעמד מיט שפּיצן —
דער זוניקער קוואַל פאַר די האַרציקסטע לידער —
בײַם דריטן
אין לאַפּע...

גלאָז אויס און גלאָז אײַן.
אַ קללה —
ניכטער!..

גלות

דאָס פּנים — גרוי. צעקאַמט, צעאַקערט.
די נעכטנס הויערן פֿאַרשאָטנט, האַרב.
זי קען אפשר אַליין ניט לייענען די העראָגליפֿן
פֿון דעם זכרונות־שטויב,
וואָס האָט אַרום איר מויל זיך אײַנגעקאַרבט.
און קיינער ווייס ניט, קיינער פֿרעגט ניט —
וואָס וואַרעמט זיך אַהינטער רויכיק אויג?
וואָס שטאַמלט? — — —
צי ניט אַ סליאַד פֿון ניט געצווימטן גלוסט,
צי ניט אַ פֿעדעמל פֿון חלום נאָך אַ חטא
אין פֿלאַמען,
דער ציטער און דאָס אויסגיין —
פֿאַרצוקט צו ווערן אינעם מיידלבעט?..

אַליין. אַליין.
אַ פֿולער כוס אַליינקייט אינעם סדר פֿון די נעכט,
און ס'לעשן זיך די מוטנע טעג אין בלינדע שקיעות.
דאָס געסל — טויב,
און ליידיקע — די הענט.
אַ וואַרעמפּלאַש אין שוים.
און קיינער פֿרעגט ניט, קיינער ווייס ניט.
אַ וואָלקן קוקט אַרײַן אין שויב...

בדידות

אַזוי פיל שטערן שוין געפאַלן פונעם הימל פון מיין האַרץ,
אַזוי פיל בלומען אויסגעלאָשן אין מיין גאָרטן,
אַזוי פיל מאָל געריסן קריעה ביי פאַרוויסטע באָרטן,
דאָך קליאָוועט פון אַ ווייטן צוזאָג נאָך אַ שאָטן
און ס׳וויקלט זיך מיין צער
אין אַ צעפליקטן טלית־קטן
און וואַרט,
אויף שכר...

ווּ דער שוואַרצאַפּל?

אין אַלע מחשבות און סוגיות פאַרפּלאָנטערט
אַריינגעריסן פלעגט זיך אַ תוהו־ובוהו,
ווי נאָר פון דער ווייטנס אַ בלאַנק האָט געטאָן פון דיין אָפּדאַכט
אַ שאָטן;
און אַלע חלומות, סיי ראָזע, סיי בלויע,
צעשפּרייטן זיך פלעגן פאַר טראָט דיין,
אין רייען אויסגעקנאָטן.
און איך — אַ פּולבלוטיק געזאַנג, אָנגעקוואָלט מיט אמונה —
פאַרבלענדט פונעם פלאַם וואָס מיין האַרץ האָט אין דיר
איינגעזוניקט
מיט העלישן בראַנד,
געגרייט בין געווען יעדע רגע אויף מעסערס —
מיט טומאה,
מיט בליקן וואָס האָבן דיך אויסגעטאָן נאַקעט —
דעם טיף־טיפסטן סוד אונדזערביידנס
פאַרבראַקעט...

איז ווּ דער שוואַרצאַפּל, גאָט, פון דעם אַמאָליקן חסד?
די ברכה פון יענע, אָ, ווייניקע ציטער־מעת־לעתן?
פון חומר, וואָס גייט ניט לאיבוד, ווּ איז היינט דער זאָמען?
צי היטסטו אָפּ אַן אוצר, פאַרזען מיט אַ ווייסן פּרוכת,
ווּ גאָלד פון אמונה עס שטערנט לצמיתות אָן פּגמים,
מיט יעדערנס אַדרעס לאחרית הימים?
ווייל דאָ, אין מיין שטרויכל,
אָן שפּור צום באַגיניקן שליאַך,

עס הילכן אַלץ האַרבער די טריט פון דער נאַכט...
אין הימל עס דורסן כמאַרעס אַ לעצטן כזית פון תיקון,
צופוסנס — אַ תהום פון צעפּאַלענע בריקן,
די ליפּן, פאַרשמאַכטע נאָר שעפּטשען בלחש
אַ קדיש...

חצות

די וועלט אין מײַנע ד׳ אמות צער.
אָן טיר, אָן פענסטער,
אָן אַ שליסל.
אויסגעהוילט דער שײַער,
נאַקעטע עץ־חיימס,
אָן עמוד אָן אַ ליכטל,
אָן שוויתי,
און גריבער, גריבער,
אָן אַ שטיין צוקאָפּנס...
און איך? ————
אַ יתום נאָך די טויבן פון מײַן טרוים,
נאָכן בין־הבתרים חלום,
וועמען ס׳האָט פאַרצוקט אַ חיה־רעה.
איז ווער וועט וואַרטן, ווער, אויפן משיח?..

נאָר אָן אַ ייִד —
ז׳אוודאי אויך אַוועק מיט פײַער גאָטס שליח.
און ער, דער כביכול, האָט געזעצט זיך ווידער שבעה,
ווי אויפן ערשטן חורבן פון זײַן פאָלק ישראל.
און צו חצות
קאַפּעט פון זײַן געטלעך אויג אַראָפּ אין כוס,
וואָס גיסט זיך איבער איבער אַלע ברעגן,
נאָך אַ טרער...

ניט מער?..

אַ נשמה־ליכט

דעם זכר פון יאַן פאַלאַך

רבונו של עולם!
וואָס איז דער סוד פונעם מענטשלעכן כוח?
די גבורה פון שוואַכינקן מענטשעלע וואָס איז?
אַ ווינטל אַ ליאַדם איז בכוח
אַראָפּפליקן אים ווי אַ בלעטל אין אָסיען פון שטאָם
אַ זכר ניט איבערצולאָזן;
נאָר טאָמער אַ שטורעם ברעכט אוים מיט ווולקאַניש געדראַנג,
וואָס עוקר איז דעמבן פון שורש,
און שלאַקסן, וואָס שווענקען אוים פעלדזן —
זיי האָט נאָך אין בראשית פאַראַנקערט דער בורא —
איז ווער מאַכט די ברכה שבכוחו וגבורתו?
ביי וועמען צעשאַלט זיך זיין האַלדז מיט אַ בענטשן? —
ביים שטויבעלע מענטש מיט זיין אָרעמען לשון!
וואָס ווי נאָר אַרוים פונעם קראַך פון מזלות,
פאַרקאַשערט ער אַרבל אויף ס'ניי;
אין ברוסט, וואָס געקנאָטן פון ערד איז,
עס רופן זיך אָפּ די אַקאָרדן פון זיין אני־מאמין
מיט אויגן, ווו ס'פלאַטערט מיט מאַי,
און שטאַפּלען אויף פרישע נעמט ער רושטעוואַניעס.

נאָר אָט האָט אין מיטן דער גרויקייט פון וועלט, אין מרחקים,
ווו ס'קליאָוועט בחדרי־חדרים אַ ניגון פון בשורה,
פאַררויכערט אַ פּיצינקער פּאַקל —
אַ נפשל, שטיל, האָט אין דבקות
צוקאָפּנס פון חלום צעבליטן,
וואָס טליִען געזאַלט אויף די קני, איינגעהויקערט,
אַ ליכטל געמאַכט צו זיין ווידוי.

שטייט ער אין מיטן דעם מדבר פאַרשנייטן דער בחיר-אלוהים
און — ברענט!
דאָס לײַב
און די פּיס,
זײַנע הענט...
פון אויבן, אין רויכיקן עיגול,
אין שטופעניש, שערבלעך פון לוחות עס קנוילן אַרום זיך,
זיי רוקן צונויף זיך צוזאַמען, אַ שטיק צו אַ שטיקל,
אין איין קורצער שורה.
אַ בליץ שמייסט אַרײַן אין זיי אותיות,
פון פלאַם אויסגעפורעמט,
און בלענדט אויס איין וואָרט
אינעם חלל פון געגנט
איין פײַערדיק וואָרט —
ש ק ר!!!

און, ווי פון פאַרדומפּיקטע קעלערס,
גענומען האָט שפּאַרן אַ קלעפּיקער חושך
פון אַלע פיר זײַטן, אַלץ האַסטיקער, שנעלער,
פון הימל געפאַלן,
פון לעבער געפּויזעט,
אין פינצטערע כוואַליעס,
פאַרביסן און שטום.
פאַרטײַעט עס האָט זיך דאָס האַרץ פון דער וועלט,
די צײַט האָט איר פּנים באַהאַלטן אין דער ליקוי-חמה,
אַ גליווער געוואַקסן, געשוואָלן, טומאַניעט,
גענאָדלט אַ קעלט.
די זון
און דער וואַלד,

און דער טײַך,
און די פֿייגל אין פֿלי,
מיט אויגן פֿאַרשטאָכן אין פֿלאַמיקן גלי,
אין פֿעדעמל רויך, ווי עס זשיפּעט נאָך אין קאַפּעקאַל,
עס צאַפּלט אין דממה,
אין פּחדים און צוואַנג,
דער חלום פֿון אחרית־הימים
פֿאַר טויב און פֿאַר לאַם.

זיי גייען, זיי גייען
די אַלע וואָס זיי האָט דער שוואַרצער פּרוכת
געשלאָסן אין רייען,
פֿאַרקנסט;
די, וועמען דעם זיין האָט באַזינט און באַלויכטן
דער רויך פֿון שטורקאַץ,
פֿאַרחתמעט די קעל, די געהירן פֿאַרטשאַדעט,
פֿאַרסמאַליעט דאָס פֿלייש פֿון נשמה;
זיי גייען פֿון טעמפּלען, פֿון כאַטעס
דעם לעצטן, אָ, חסד צו טאָן אים
דעם יונגינקן צדיק, אָט דעם שליח־ציבור,
געמאַכט וואָס האָט בורא מאורי האש
בײַם תהומיקן גליווער,
פֿאַרפֿאַלענער טרייסט,
אויף חלב פֿון אייגענעם האַרץ
און קנויט פֿונעם אייגענעם קאָפּ.

מיט האַרטקייט פֿון אַרץ,
געפּענטעט שטײַף־שטיינערדיק טאָפּטשעט דער טראָט,
זיי גייען ———
צענדליקער,

הונדערטער,
טויזנטער,
גאַנצע אַרמייען!
זיך כוואַליעט אויף פּוכיקן שניי אַ ים טינט,
דער טרויער פון בגדים פאַרצווילינגט מיט חושך פון בליק,
פאַרשטשעמעטן קין,
פאַרבראָכן גניק,
קיין פּיפּס, קיין געשאַסק, קיין געשאָרך,
כאָטש נעגל זיך שפּאַנען און פויסטן געבײַלט זײַנען שטאָליק,
צעאַקערט דער שטערן פון זאָרג,
אין שלייפן — געהאַמער פון בלוט און פון שבועה —
אַ בראָך צו עמלק!
ס'זאָל האַרץ וואָס איז גינציק ניט וויסן וואָס רו איז,
נאָר קלאַפּן עס זאָל מיטן ריטעם פון דער אַ לוויה,
און ווי נאָר אַ קאָפּ —
אין מאַרך זאָל אים שרפען פון פאַקל דאָס פײַער,
און ווי נאָר אַ צונג —
די זאַלץ פון די טרערן זאָל בריִען זיין וויַין —
די טרערן געפּאַלענע שטום
פון זקנים און קינדער, מיט שווערקייט פון בליי —
ס'זאָל טליִען כסדר אין אויג פון שטורקאַץ דער נר־תמיד,
און בריִען איין זודיקע תפילה אין מויל — אל־נקמות!
ביז עפּענען וועלן בגוואַלד זיי פון רחמים דעם שער,
און קין ———
וועט אויסגעמעקט ווערן פון גאַנג פון די צײַטן,
דער זיכער אין אחרית־הימים וועט שטײַגן כפליים
געלײַטערט
אָן צער.

באַזונדער

„כי האדם עץ השדה", דברים, כ׳, י״ט

אַ מענטש —
אַליין.
אין קאַרגע ד׳ אמות.
און אָפּט,
צו אָפּט,
ניטאָ איז ווּ אַ פוס צו שטעלן
אין מבול עלנט.
און מיט דער ענגשאַפט — טיפער דער באַזונדער.
ווי וואָרצלען אין אַ וואַלד —
וואָס געדיכטער — שאַרפער דער פאַר-זיך-אַליין,
אַלץ דאָרניקער די בדידות,
פאַרשטיקטער דאָס געוויין.

און גאָט,
ווי מענטש און בוים,
אַן איינזאַמער אין אַלע זיבן הימלען,
פאַרנעמט פון יתום-וויי דעם דימענט
פון יעדערן באַזונדער
און קען ניט העלפן,
און וויל אפשר ניט העלפן
אַ וועלט אַ קרומע,
וואָס, אין פּחד פאַרן טויט,
פאַרשאַכערט דעם משיח-חלום האָט
אויף וויַין און מויד.

פאַרשלאָסענע שופלאָדן

אַליין מיט זיך, ביים פענצטער.
די בליקן אָפּגעצויגן,
ווי אַ חלף,
אין טרער פון בענקען,
ווו ס׳קרייצן זיך די ווייַסע זעגלען
פון חלומות
אין אָדער־קנופּן פון זכרון
און שוועבן ליכטיקע אויף שטילע וואַסערן
צו בלויע פאָרטן...

פאַרבייַ עס האַוועז,
אויסגעמישט,
קאָלירן,
מיט הלל צי מיט תחנון אינעם שפּאַן,
מיט קאַלטן שווייַגן בייַ פאַרהאַקטע טירן
פונעם האַרץ,
איעדער מיט זייַן באַן...

קושט אוים די זון — אַ מאַמע —
אי גראָז אי בוים
צוזאַמען,
און שעפּסעלעך אויף לאַנען,
נאָר געבוירענע בצלם —
אַרבעם פון אַ לעבעדיקן זאַק —
זיך שיטן איינציקווייַז,
באַזונדער,
מיט פיצל שייַן, פון הפקר אויסגעכאַפּט,
פאַרפּעלצט מיט פראָסט פון טונדרעס,
מיט חשד...

לעם שויב,
אַליין,
מיט האַרץ געבויגן,
אין קלעם פון נאָגנדיקן טרוים
און טרערן־ווייַן פון גלויבן
ער קען זיך ניט דאַבוועןצום באַשייד:
צי מוז די שרעק־זאַוויי
„דער שונא ביי די טויערן"
דער איינציקער זייַן תכלית־פּאָדעם
וואָס גורט מיט שטערן אָן די ראיה,
פלעכט אויס פון סמעזשקעלעך — פאַרשלאָסענע שופלאָדן —
דעם אויסגעזונטן טראַקט,
מיט וועלכן קומען וועט משיח?.

ספקות

...און איבערפולט איז דאָס האַרץ אין די יאָרגענג,
אַ מאָל ווי אַ טויב און אַ מאָל ווי אַ וויוגע,
וואָס כאַפּט מיט קליעשטשעס אים אָן פאַרן גאָרגל,
פאַרפּחדימט זײַן טאָג מיט געוואַי פון פאַרצוקערס.

זוכט האַרץ אין קלעם און אין אימה אַ טיר אום,
ווי אָנגעקלאַפּט איז אויף איר ראָם אַ מזוזה,
וואָס ווערט געקושט מיט רמ״ח און מיט שירה —
נאָר ס׳ווייעט מיט פראָסט פון פאַררייגלטע בוזעמס...

פּרוּווט ער צו סליעדעס פון עבר אַנטרינען,
וואָס הענגט אויף אָן איבערגעפוילטן שוין פאָדעם,
כלומרשט זיך טרייסטן — הזורעים בדימעה,
נאָר נאַקעט דער מלך, פאַרשטויבט די הגדות...

צינדט ער אַ ליכט אָן אין עלנטן ווינקל,
די אויגן געשלאָסן בײַם בעכער פון קידוש,
ציטערט אויף וואָגשאָל פון ספקות דאָס צינגל —
צי דאָ איז אַ הימל פאַר טרערן פון בדידות?

עד היום

דער שטויב פון מײַן װאַנדער פאַרקריצט אין די קאַרבן פון פּנים,
אין לעצטע דרײַ האָר פונעם נאַקעטן שאַרבן פאַרקאָלטנט,
און טרוימט פון אַ זוניקן רעגן װאָס לײַטזעליק זאָל אים
פון מידן זכרון אויסשװענקען לצמיתות דעם פּלאָנטער.

אויף אַלטע חשבונות פאַרעקשנט איך װאַרט אויף אַ תשובה,
לבנהקע נעכט צוליב זײ האָב איך מקריב געװעזן,
נאָר תמיד, בײַ טאָג, האָט אַ טעות מײַן לעבער דאַבװעט,
פאַרשרפעט דעם דאַרינקסטן שפּראָץ פון אַ טרייסט, פון גענעזן.

נאָר כל זמן, דורך טרערן, עס אָדערט אין אויגן אַ בענקען,
איך קען ניט און טאָר ניט, כאָטש כ׳טרעט שוין אין װינטער,
קוהלתדיק בויגן דעם קאָפּ פאַר מײַן גרויער אַליינקײַט,
װײַל הבל־הבלים לעשט אויס אי די שעפּס אי איר שינדער...

עס בריט נאָך די ליפּן דער חלום פון קוש, פון דעם ערשטן,
צו אים האָט מײַן מויל דער צעפלאַמטער פאַרגאַרט זיך געצויגן,
צום צאַפּל, פון מיידלשן לײַב װאָס גייט אויס צום באַהערשער,
װען ס׳האָבן רצונות געפּענטעט מיך ערב ובוקר...

שטײ איך נאָך עד היום מיט מעסערס דעם גורל אַנטקעגן —
פאַרװאָס װײַט פון שמחות מײַן דורשטיקער בוזעם,
פאַרװאָס אַנשטאָט גאַמע פון קושן בײַ װאַלדיקע ברעגן
ער׳ט צוגעדריקט תמיד צום מויל מיר אַ קאַלטע מזוזה?..

איז קלאַפּ איך דעם קאָפּ זיך, אַ בלינדער, אָן אייגענעם שאָטן,
מײַן האַלדז האָט באַזעצט מיט מאָזאָליעס אַ שטומע חרטה,
און גלי־יאָרן מאָנען אַ תיקון פאַר אַלע באַנקראָטן,
דעם צאָנװייטאָג פון מײַן זכרון מײַן מאַרך האָט פאַרלאָדן.

בדידות

אַזוי ווי עס מונטערט באַגינען די זון
מיט חסד אין דימענטלעך טוי אינעם גאָרטן
און ס׳אָטעמט מיט שלווה דײַן בליק און מיט ברכה;

אַזוי ווי אין שקיעה אַ טרער פון דערלייזונג —
אַ תּפילה בלחש אין פלאַמיקע וואָלקנס —
עס גאַרטלט דײַן ספקות אַרום מיט בטחון;

אַזוי ווי די שטערן אין סאַמעטן-בלוי
דײַן שטומע התפּעלות פאַרנעמען צעשמייכלט
און שבת-ליכט צינדן אין דײַן אינדערוואָכן —

אַזוי דאַרן אײַן אַלע גאַרבן פון טרייסט,
ווען ס׳הייבט ניט קיין האנט אויף אַ כוס אין דײַן יום-טוב,
און ס׳ראַנדיקט דײַן בדידות בײַם עמק-הבכא...

איך ווייס —

ב. שרהן

איך ווייס —
ביסט אויך, ווי איך, נאָך אַלע פֿײַער־פּראָבעס,
און אָפּגעשטעמפּלט איז דײַן פּנים
מיט אַלע התימות פֿונעם גורל, אײַנגעקאָוועט;
נאָר איך,
פֿאַרהיט איך האָב — אַן אבן־טוב — אין מײַן זכרון
דעם שוואַנען־הויב פֿון דײַן געטאָקטן קאָפּ,
דעם שווערן צאָפּ —
אין רייץ אַן אויסגעפּלאָכטענע עטרה —
דעם שדל אין שוואַרצאַפּל,
וואָס דאָ געחוזקט האָט,
און דאָ פֿאַרהוילן האַרצקלעם אין געשטאַפּל...
זינג איך צו יענעם זינגענדיקן טראָט,
וואָס האָט אין וועסנע פֿון מײַן רײַפֿן
מײַן ערשטן חלום אויסגעצירט אין בלוט־רובינען,
פֿאַרפּולט מיט האָב און גוטס מײַן פּוסטן שײַער,
מיט גלויבן אָנגעהימלט.
נאָר כ׳פּרעס זיך אויף עד־היום,
וואָס ניט פֿאַרזוכט עס האָט מײַן האַנט דעם ברי
פֿון די חקל תּפּוחין דײַנע צניעותדיק פֿאַרהיטע
און ניט פֿאַרזיגלט כ׳האָב — אין פּורפּור פֿון מײַן ציטער —
דײַן זינלעך מאָנענדיקן מויל
מיט גאָר מײַן בתולימדיקן גלי —
אין בראַנד אַ קויל —
וואָס וואָלט געוואַרעמט הײַנט,
אויך הײַנט,

אַצינדער,
אין האַרבסט אין שפּעטן,
אין ערב ווינטער,
ווען כ׳זוך אומזיסט אַ היכל אויף אַ ברכה און אַן אָמן,
ווען ס׳גראַבלט דעם געהער אַ שאָרך פון פאַלנדיקע בלעטער
און בענקשאַפט טוליעט זיך אין שוים פון דער נשמה...

ניט מוסר

דו זאָג מיר ניט קיין מוסר,
איך פאַל צו לאַסט אויך זיך אַליין
פון די ניגונים אַנגעקוואָלענע מיט אומעט,
וואָס קלאַפּן אָפּט, צו אָפּט, אָן אין מײַן שויב ;
און כ׳זע אין סאַמע בלי פון ליפּן־רויזן —
די שפּורן פון פאַרגיין,
ווי ס׳וועט אַ ווײַטער, טריבער מאָרגן
פאַרלעשן זייער שוימיקן באַגער
מיט גלײַכגילט פון באַשער.

עס טרעפט אַ מאָל,
אויך הײַנט,
אַז אין מײַן מידבר
צעשפּילט מײַן בעכער זיך מיט רויטן ווײַן
און צינדט אָן דעם זיכרון
מיט שטערן — ערשט געבאָרן —
און טוי פון בלויער פרייד
זיך דימענט אין מײַן אויג ;
נאָר ווײ !
דער חלום דער פאַרבלאָנדזשעטער
ברענט האַסטיק אויס,
אַ טרוקן סטויג,
פון שטרוי.
און אַש איז אַזוי גרוי... גרוי...

ויהי...

פון דעם מחוץ למחנה,
ווּהין כ׳האָב זיך אַליין פאַרשטויסן,
גיט הערן אויף צו בלוטיקן געקעפּטע טרוימען
אין ערשטן בלי.

און אַלע טײַבעלעך געוואַרעמטע אין שויס,
געבוירענע פאַר מיצווה פון האָלובען —
פון חלום מײַנעם עפענען די טיר
און פליקן פון מײַן האַרץ מיט טעמפּע נעגל
פאַרוואָס פאַרשעמט כ׳האָב זייער בתולים־פּלי...

רײַס איך זיך אויף מיט פלאַמיק מויל
אַ זופּ טאָן ליפּן טויִקע, געגאַרטע,
בריט אָפּ אַ לײדיקײַט מײַן דורשט צעוויגטן —
ויהי...

כ׳געדענק ניט

כ׳געדענק ניט די נעכטנס,
קיין טויעלע פרייד פון ערשט נעכטיקן נעכטן,
און דאַכט זיך ס׳האָט קיינמאָל קיין טרייסט ניט געפריערט.
כ׳וועל קומען צו דעם וואָס אַלמעכטיק —
אַן איינזאַמער שאָטן —
אין שקיעה,
מיט טאָרבע פון גאָלע באַנקראָטן.

איז ווי וועט ער מישפטן מיך,
אַז אונטן, אין רייַן פון גן־עדן,
אַ נישט שבגאָרנישט געוועזן בין איך,
זיך תמיד פאַרפאַסט כ׳האָב ביודעים
אַן טראָפּעלע ווייַן אין מייַן אָרעמען אוהל,
בייַם פלעמל אהבה צו כל בית־ישראל?

און קומען, כ׳וועל קומען צום כסא־הכבוד
אָן פלייש און געביין,
אָן זכר פון ליכטיקע לאַוון,
פון שירה אַנטוואָפנט.
רבונו של עולם! צי וואַרט נאָך אַ שטיין
פאַר די וועלכע האָבן אַליין זיך באַוואָלט?

קנאה

פאַר רבקה קאָפּע

אָ, ווי כ׳בין מקנא, דיכטערין, דײַן האַפּער,
דײַן אויסגעבלימלטע פּאַליטרע,
דײַן דין געהאָרך צום שאָרך פון די מזלות אין דער דממה,
דײַן אויג וואָס כאַפּט פון דופט אַרויס קאָליר און ציטער,
דײַן קול וואָס איז דער קאַמערטאָן פאַר פייגל,
און דײַן מעלאָדיע אויסגעבעט מיט קושן פון דײַן אייגנס,
„מיט האָניק פון געזאַנג״,
און דו אַליין — אַ ברכה אין רעפריין
פון ליד,
וואָס וויגט אײַן שטערן אינעם שוים, פאַרליבט.
און טאָמער חס־ושלום טרעפט
דײַן אויגן־שיפעלע פאַרבריט
אַ טרער,
איז גאָט אַליין מיט איר זיך נערט.

ווען ס׳פאַלט אַראָפּ צו מיר אין טרערן־לאָגל
אַ טראָפּן, צוויי, פון בלויען טוי,
וואָס גיסט אַריבער זיך פון דײַנע ברכה־עמערס
און עפנט פאַר דיר וואַרעמע פאַרטאָגן,
וואָלט אויך מײַן בדידות זיך געלײַטערט
מיט אַ זמר.

רמב״ם

כאָטש זעלטן ווען געבלעטערט צווישן דײַנע טאָוולען,
פאַרכאַפּט מיך האָבן דײַנע רוקנס — גאָלד־געלייִשט —
פון זיי געאָטעמט האָט מיט שלווה און זכות־אבות,
געזאַלבט די ווונדן פון די ברוכטעג מיט אַ טרייסט.

און הײַנט, ווען ס׳פּוסטעוועט דער מזרח אין מײַן שאַפע,
יאָגט מיט אבלות דער פאַרשעמטער פלאַץ,
און ס׳קען מײַן אויג, געביטשעוועט פון אַלע לאָוון,
ניט אָנצינדן דעם אויסגעלאָשענעם שטורקאַץ...

און כאָטש דײַן שטאָט, אין שאַנק, פאַרשטופּט איז שוין מיט ספרים,
פאַריתומט ווי אַ פּליט כ׳בין אין אייגן הויז;
ווען דו אויף פרעמדע פּאָליצעס שטייסט אײַנגעפּראָרן
שלאָגט זיך על־חטא דײַן תלמיד מיט געבײַלטער פויסט.

דו שלאָפסט

זיבן קישנס — זיבן שטיינער.
פאַרקאָוועט זײַנען הימלען, אָן אַ שליסל.
נאָר ס׳צינדן זיך אין שטאָקנאַכט,
אָנגעלאָדן,
קנויטן פון זכרונות
אויף מײַן שאָטן
וואָס האָט זײַן גוף פאַרלוירן.

ס׳ברענט מײַן שאָטן אײַנגעטײַעט
מיט אַלע קנויטן פונעם האַרץ —
מײַן איינציקער פאַרמעגן,
וואָס אָנגעהאַנגען כ׳האָב אַ מאָל
אויף אַלע האָריזאָנטן
דיר אַנטקעגן.

ס׳ציטערן די פלעמעלעך,
פאַרשעמט,
און קענען אַלץ נאָך ניט דערטאַפּן
קיין שפּאַרונע
צום סוד פון דײַנע נעכטנס,
פונעם הײַנט,
און ס׳בלײַבן אָפּגעשאָכטן
איינציקווײַז
מײַנע ניגונים.

און דו ?.. דו שלאָפסט...

עצבות

און זיצסטו שפּעטנאַכט בײַ צעפּלאָקערטן שײַטער
און בלעטערסט חלומות פון עבר פאַרגעלטן,
אין זיי ביסטו טובל דעם שטויב פון דײַן שטרויכל,
וואָס האָט דײַנע פליגל אַנטמאַיקט,
געדענקסטו,
אַז צוויי טריט פון דיר לויערט חושך פאַרטײַעט
און וויסטו —
ער וועט זיך דערוואַרטן צום אַש פונעם פײַער,
און שאלות אָן תשובות, וואָס טראָגסט אין דײַן בוזעם,
ניט אויפהערן וועלן דיר נאָדלען דײַן פלייש.

ווערט שאַרפער דער נאַקעטער ווייטאָג פון עצבות,
וואָס קענסט זי אַפילו ניט טרייסטן דורך וויינען,
ווײַל טרוקן די לאָגלען פון טרערן,
וי'אָס האָבן — ווען קאָפּ האָט געכוואַליעט זיך שוואַרץ —
פון הימלען דעם צער אויסגעצוואָגן,
און אַ שמייכל, אויף ס'נײַ,
ט'פאַרבונדן דײַן אויער צום בלויען געפליסטער פון שטערן,
די שטערן פון וועלכע עס פאַלט הײַנט אַ שווײַגן,
ווי בלײַ...

אַ נ ו מ ל ט

אַנומלט האָבן בויגעוודיקע וויטקעלעך,
פון קנאָספּ אַרויסגעשפּראָצטע ליליתלעך,
אָנגעציטערטע מיט ערשטן לוסט פון פרילינגדיקע יאָרן,
אָנגעהאַנגען אויגן פלאַמיקע
אויף זײַן טשוב צעכוואַליעטן,
ווען ער אַליין,
פאַררויטלט,
מיטן בליק אַראָפּ —
ווי אויסגעטאָן מען וואָלט אים נאַקעט —
איז מיט האַרצקלאַפּ זיי פאַרביי,
מיט פסוקים,
מיט גאַנג געפּענטעטן, געוואַקלט,
פון זייער נאָכשפּיר-פּייער אויפן רוקן . . .

הײַנט, דרייט ער אוים זיך מיט אַ תפילה
צום אוצר רייץ וואָס פּײַניקט פון די פּיסלעך,
און ס׳בײַסט זײַן האַנט זיי צו באַרירן,
אָפּברײַען זי אָן די קנאָספּן פון די ציטער-עפּל צוויי
וואָס טוליען זיך אין כישופדיקן צוזאָג אײַנגעהילט . . .
נאָר ווי!
זיי שפּירן ניט פון אויג זײַנעם דעם ברי
און שלײַכן ווינטלדיק פאַרבײַ
מיט זינגענדיקע טריט,
ווי שוואַנען אויף אַ שטילן וואַסער,
ווי ער וואָלט גאָרניט זײַן דערבײַ,
גאָ-אָר-ניט . . .

ביים שיידוועג

איז זע צו וואָס דערפירט מיך האָסטו, האַר,
וואָס אין דיין קיום מיך דערמאָנט
אַ בלימעלע אין האַנט,
אַ גרעזעלע וואָס ערשט אַרויסגעשיינט פון דר'ערד —
אַ ציטער־פאָדעם פון אַן אויסגעבענקטער האַרף —
פאַרגייט זיך אין אַ מודה אני צו דער וועלט,
ווי איך,
אין בלויען ליכט־און־שאָטן־ניגון איינגעהערט,
און ס'גאַרטלט אָן אַ פוכיק־ווינטלדיקער קוש
דאָס האַרץ.

פאַרשטיי איך ניט, מיין גאָט, מיין כעס,
וואָס קייקלט זיך אין דונערן מיט מורא און געדראָ,
ווי קרישלען וואָלטן בערג זיך אין געשטויס,
און פלאַמען פאַלמעסן די טויטע גאַס,
גלייך שלווה ניט געוואַרעמט וואָלט זיך קיין מאָל אין דיין שויס.

נאָר שווערער מיר עד היום איז פאַרשטיין דעם גזר,
וואָס אויסגעפליקט דורך נאַכט האָסט מיין בטחון —
אַ נשרף על פרשת דרכים;
אַדורכגעוווייקט אין פראָסטיקער אַליינקייט
איך זיין געליימט
און וואַרט —
אַז עמיץ זאָל מיר זאָגן ווו צו גיין...

געפאַלן אַ שטערן

אַזוי שטיל דער אַרום איז, פאַרהאָרכט,
נאָר כ׳ווייס ניט צו וואָס און צו וועמען,
צי דען צו מײַן האַרץ אין זײַן פאָרכט?
צו זײַן קלעמען?..

צום בענקען וואָס ס׳בריט אויס דער דעמער
נאָך טרוימען געקעפּטע אין בליִען?
צו קדושים, וועמ׳ס כשרע נעמען
אין פאַרמעט פון פאָלק טוען היִען?..

און פלוצים —
געטראָפן אין וויינענדיק האַרץ
אַ שטערן — אַ טרער — האָט פון גראַנעטן הימל,
איז שאַרפער געוואָרן דער צער —
פאַרוואָס ניט קיין שטערן־לאַווינע
דער שכינהם?..

ווי אַמאָל

דער קאָפּ אויף די הענט
ווי אַמאָל, גאָר אַמאָל,
ווען כ'פלעג בלייבן אַליין
ביים צעשניטענעם טיש אין מיין אָרעמער היים,
און צום איינציקן פענצטער, מיט שאָטנס פון נאַכט,
זיך דראַפּען אַ פּחד פלעגט בלינד,
אין וואָיען פון ווינט,
אין געוויין פון פאַרלאָזענעם קינד...

ווי אַמאָל, גאָר אַמאָל,
זיץ איך היינט אויך פאַרבראָכן דעם קאָפּ
ביז באַגין,
טונק ווידער די רגעס אין טרערן־תחנונים,
נאָר ניט אַז מיין מאַמע זאָל קומען צוגיין,
כאָטש כ'דאַרף איצט אַ מאַמע נאָך מער ווי אַמאָל,
און ווייס,
אַז זי וועט ניט קומען, ניט קומען צוגיין,
און ניט איר פאַטשיילע, פון רחמים געשפּונען,
וועט אויסהיטן מיך פונעם גזר...
נאָר כ'וואַרט, וואַרט,
ווי אַמאָל,
אויף אַ טרייסט.

סם

דעם טאָג אַנטקעגן קום איך מיט אַ מודה אני
און דאַנק דיר, גאָט, וואָס מיר באַשערט
בײַם הר־הבית שטעלן נײַע רושטעוואַניעס,
מיט שוויס און מיט אַן אויסלייז־טרער...

די ציטערפרייד פון אויגן כ׳וויש אויס מיט מאָזאָליעס
און פּערל אײַן זיי אין מײַן ליד,
וואָס שווענקט פון תפילות אויס אַ לעצטן קרעכץ פון גלות
און כ׳ווער מיט אַלע טענות קווית.

נאָר ס׳טרעפט, בײַם קידוש פּלאַצט דער ווײי פון מײַן זכרון —
דעם שוואַרץ־געשליפענעם בריליאַנט
און שומר איינציקן פון די פאַר־חורבן־יאָרן —
און ס׳ווײַן אין בעכער שוימט מיט סם...

זכרון

אוועק דער נעכטן ווי אַ חלום.
מיט אַן אמת.
און וויפל מאָל געבויט אין אים מיט זאָרג,
בײַם ראַנד פון אַלע ענדן,
אויף ס׳נײַ,
אַ חלום פון אַ וואָר,
ווייסטו נאָר, גאָט אין הימל.
און הײַנט,
ווען כ׳ווייס, אַז וואָס געווען
פאַרזיגלט האָט דער טויט אויף אייביק מיט זײַן חתימה,
שפּאַציר איך אַלץ נאָך אין די געסעלעך פון מײַן זכרון,
און חלום.
נאָר אויף מײַן אויג עס הענגט אַ טרער
אַ וואָרע...

סוף

ווען עפּענען וועסטו מײַן טיר,
איז קום צו מײַן בעט אָנעם חלף
און לעש מיט אַ קוש אויס דעם גלי פון חלומות,
וואָס פלײַסן פאַרשלייערן נעכטיקע חורבנס
— מיט שפּינוועבס פון האָפן אויף גרינגע געבורטן
משיחים פון מאָרגן;
און ליידיק מײַן האַרץ אויס
אָן ווייען!
פון אומרו,
פון זאָרגן,
און קייטן פון ספקות —
צי וועט ווער מײַן תהילימל טאָן ווען אַ מיש,
ווען לאַנדן וועל איך אינעם מלכות
פון נישט...

הענט

נאַכט.
אין ליַיכטער קיין ליכטל.
אין שווײַגשאַפט דער טיק־טאַק פון זייגער
לעשט אויס לעצטן צאַפּל פון גלויבן
און קאַפּעט פאַרעקשנט און ניכטער
מיט ספקות,
סמט אָפּ פון באַגינען די טויבן...

און ס׳נאָדלט דיך דורך דער זכרון
פון רגעס
באַזויפטע,
ווען ס׳האָבן די וויַיזערס באַוואָרנט
די שליאַכן און שטעגן
מיט זוניקע פאַנען,
דיַין ציטער צעשרויפטן
פאַרגאַרטלט מיט בשמים,
מיט זודיקע הענט,
וואָס צאַפּלדיק־מיידלשן פרייד גאַנצע שטויסן
מיט דורשט האָבן תמיד געפונען.
די זעלביקע הענט וואָס דערטאַפּן היַינט, גאָט ווייס,
אין חושך,
פאַרשעמט,
דעם דימענט פון אומעט...

אויב

אויב זײַן די מאַס דאַרף פֿאַרגעניגן,
האָט עלנט מײַנעם ניט צעשמאָלצן רייץ פֿון זינד;
פֿאַרוואָס זשע זאָל איך בעטן דיך מחילה,
אַצינד,
אין יום הדין,
ווען ס׳שלאָגט שוין ניט אַפֿילו
דער דופּק פֿונעם ניגון
פֿון ראָזשינקעס און מאַנדלען,
אין אים מײַן מאַמעס זיסער קול
האָט אויסגעהאַרצט פֿאַר מיר אַ תּפֿילה,
אַ פֿאַראָל,
צו כּישוף־טויערן אין בלויע ווײַטן,
און צוקאָפּנס פֿון מײַן חלום צוגעטוליעט —
אַ ציגעלע אַ ווייס, אַ זײַדנס...

און הײַנט —
ווען פּוסט פֿון ציגעלע די שטאַל,
אָן ציינער אײַנצובײַסן זיך אין עולם־הזה,
איך קען ניט אין מײַן רויען בדיל־הדל —
ווען דורך די וועלט איך בין בלויז פֿאַזע —
על־חטא זיך שלאָגן אויף דער ברוסט,
וואָס ווײַן פֿון חטא האָסטו פֿון איר פֿאַרמיטן,
ווען אויסגעגאַנגען זײַנען ליפּן
נאָך ברי פֿון ערשטן בתולים־קוש...

טרייסט

מײַן עצם זײַן
ז׳באַשערט צו זײַן דער צענטער
פון גאָרנישט שבנישט,
און לייגט מיך אײַן
מיט היישעריק פון ספקות,
וואָס פרעסט פון אַלע נעכטנס אָפּ
אַ לעצטן בלעטעלע פון רו און לאָרבער,
צוזאַמען מיט דער רגע הײַנט,
וואָס שטייט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ
אין חלום פון אַ טאָרבע...

בין איך — אַליין,
אַ נאַקעטער אַליין,
אָן גאָב און האָב,
אָן תרפים, אָן אַן עגל...

דאָך איז אפשר אַ טרייסט,
וואָס אינעם הבל פון דעם אומעטום,
מײַן פּען פאַרזען איז מיט אַ שטיל געוויין —
אַ באַלזאַם פאַרן וווּנד,
וואָס הייסט אַלײַן...

אַ רעטעניש, מאַעסטראָ

דו, וואָס אויג דײַן בלעטערט אין די הימלען ווי אין סידור
אייגענעם,
און זעט אַ שפּע בלומען־קרענץ אין שפּור פון שטראַל
פאַרפלויגענעם,
דו, וואָס כאַפּסט אַ זינגעניש פון ווײַטן אויף, ווו באַנען
ניט דערגייען
און הערסט ווי ס׳ריזלען פאַרבן אַקוואַרעלישע, מיט שטערן
אָנגעווייעט,
דו, וואָס פייגל־פּלאַטער זעגלט פון די פינגער דײַנע
אויסגעזוניקט
און זייער ניגון קלינגט מיט נאָטן, ניט פאַרשריבן,
אויף דיין גומען,
דו, וואָס פון דײַן מויל אַ פּיצל ווידערקול שטעקט אָן דאָס בלוט
מיט אומרו
און פאָרלעך בלאָנדשענדיקע דו באַזאָרגסט מיט ערי־מיקלט
אָנגעזומערט,
דו, וואָס ליכטיקסט מיט אַ טראָציק־בלאָנדער בויגיקייט
פון קאָרן־זאַנגען —
ווי ביסטו טעמפּ צו פרײַנד, וואָס ווייטיקן פון דײַן קאַפּריז
צו אָנבאַלאַנגען?..

להד״ם

וואָס ער האָט געזאָגט ?
איך האָב פאַרהערט... פאַרגעסן...
איך קען זיך ניט דערמאָנען.
און טראַכטן ניט כדאי מסתמא.

און ווען אַפילו שלומהס חכמה זיינע רייד —
צי האָט ער אויסגעליכטיקט כאָטש איין שעה פון עבר ?
פאַרהאַלטן האָט ער כאָטש איין בלעטל אויפן שטאָם ?
די נאַכט וועט ניט פאַרשפעטיקן צו קומען...
להד״ם !

און אויב אַפילו שיין געזאָגט —
איז וואו די שיינע רגע איצט ?
אַ פיצעלע מיראַזש אינעם כסדרדיקן נעפל.
ניט טראַכט, מיין קינד, ס'איז רויטקייט פון אַן עפל...

ווייפרייד

כאָטש אײנגעשפּאַנט איז עלנט אין דײַן אַקער
און דאַרן באָדן טרינקסטו אָן מיט טרערן,
זײַנען די טויערן פון רחמים ניט פֿאַרריגלט
פֿאַר האַרץ וואָס דופקט מיט אַ תּפֿילה־זכה,
און ברויט פון האָפֿן קען נאָך דיר באַשערן,
דײַן בענקען אין אַ װײַכער נעסט פֿאַרװיגן
מיט דײַן מאַמעס ניגון...

ירושלים של מעלה

מיין ערשטן הויז כ׳האָב אויסגעבויט
אין האַרץ פון דיינע חורבות,
ווען פון דעם טיש איך בין געווען ניט העכער;
אויף מיינע טרערן קינדישע געשווומען איז צו דיר
מיין בענקען,
פולע בעכערס;
אין חלום האָט מיין שמייכל אויסגעפוצט זיך,
דיר אַנטקעגן,
אין כלה־שלייערס,
מיט שיר־השירים אין די אויגן,
און כ׳האָב געשמעקט די פּעמי־משיח,
פון בין הבתרים־ברית דעם ריח.

היינט —
ווער ווייס אין וועמעס זכות —
שטיי איך פאַר אַלע רעטעניש פון דיין דויער,
פאַר דער געדעכעניש פון אורצייט,
וואָס איז אין יעדן שטיין דיינעם פאַרמויערט,
מיט אַ געבויגן האַרץ,
צעטרייבערטן פון כלערליי עקדות,
און ס׳פעלט אים אויס דער כוח אויסצוזוכן טראָפּנס מוט
פון צוגעטיילטע, קאַרגע פריידן.
איך האָרך מיט אַלע אברים דיין של מעלה־שווייגן,
פון בלוט און נס,
און פיל —
דער סוד פון מיין צעגליטן בענקען איז עד היום
אין דיינע שטיינער איינגעטוליעט,
ווי אין אַ נעסט,

און תהילים וואָס פּאַרטײַעט זאָגן דײַנע טאָלן, דײַנע היגלען,
און אַלע פּסוקים, וואָס עס האַלדזן דײַנע פעלדזן,
בלחש טרייסטן מיט די דורותדיקע ערי־מיקלט.
ווער איך אַן אויגנבליק, אַ קוים דערזעען פּינטעלע,
פון דער געזאַלבטער שעה וואָס איז מתפּלל,
און אַלע צוגן פּײַן פון אויסקום מײַנעם טרעטן אָפּ,
בטחון פולע הויפנס כ׳שעפּ בײַ דײַנע סקאַלעס,
ווו ס׳פאַלט, צופוסנס זיי, מײַן פײַער־טרער אַראָפּ
מיט קדושה־ציטער אָנגעטליתט.

האָפֿענונג

אַ געסעלע שמאָל און פֿאַררוקט,
אַן איינזאַמער בוים —
נאָך גרינער משפּחה אַ יתום —
די צווייַגן — צעבראָכענע אָרעמס,
פֿאַרשטויבט,
פֿאַרטריקנטע ווונדן די קאָרע,
נאָר אויבן, די קרוין —
אַ גרינע עטרה,
וווּ אייעלעך בריט אין אַ נעסט אויס
אַ טויב...

בײַ זיך

ויתן לך האלוהים מטל השמים

בראשית כ״ז, כ״ח

אַז ווי באַקומען נאָר אַ פּיצל נחלה
אין מיקלט וואָס געוואָרט אויף בעלי־תשובה.
האָט ער פאַרמאָסטן זיך מיט אָנגעגורטע לענדן
צום מלך דזשונגל, וואָס געדאָרנט דאָ אין רחבות,
כדי די סליאַדן אָפּצווזוכן פון די וועסנעס —
פאַרטאַכלעוועט אויף פרעמדע פעלדער —
וואָס זייער האָניק, צוגעטיילט מיט קאַרגע לעפל
און פולע עמערם חשדים,
האָט אים זײַן קעל מיט טרערן אָנגענאָדלט.

האָט ער געגראָבן און געפלאַנצט זײַן גאָרטן;
און וואָס זײַן שוויים איז מער געזונקען אין דער רויערד,
אַלץ אָפטער טרערן־פרייד זײַן פּנים האָט געוואַשן;
געשפּירט — זיין אַקער מיט דער סאָכע פון די שבטים
רופט זיך מיט שמחה איבער אין זײַן אויער
און יצחקס ברכה איז פאַרזייט אין באָדן...

גייט ער אַרום היינט מיט אַ קאָפּ אַ ווײַסן
און בענטשט איעדע רגע פון זײַן טאָג,
וואָס האָט באַשערט אים מיט דער זכיה
צו טוליען אין זײַן שוים די שטערן,
מיט וועלכע גאָט באַקרוינט זײַן מי האָט,
און הערן דורות קלינגען אויסעט אמן מיט כוונה,
ווען אויפן ווײַן פון גלויבן מאַכט ער שהחיינו.

ניצחון

כ׳פאַרוואַרף אַ בריק פון שמייכלען צו דיין פּנים
און ס׳ענטפערט אָפּ מיט שפּריירעגן דיין בליק,
און מײַנע פּודן ווי בײַם ראַנד פון תהומען —
געבונדענע פון בראשיתדיק צעשטראַלטן גליק —
פאַרבלײַבן בלינדע, אָפּגעצערטע, על פּרשת־דרכים,
ניט קענענדיק קיין סטעזשקעלע דערטאַפּן אויף צוריק,
ווען כ׳עפן אויף דעם טויער פון ניצחון...

תורה

שלמה שווייצערן

קיין מאָל ניט געטראָטן אויף די שפּיצן פינגער
מען האָט בײַ אונדז אין שטוב,
ניט פאַרפּוצט דעם אמת האָט אַ פרומע באָרד,
קיין מאָל בײַ אַ לאָבן ברויט זיך ניט געקוויקט ווען
אַ שכן האָט אַ המוציא אויסגעפּעלט;
נאָר בשתיקה
האָבן מיר פאַרביסן דעם שוואַרציאָר —
וואָס אומגעריכט פאַרלויערט האָט פון אייגענע פיר ווענט —
מיט וואַסער וואָס געפרוירן האָט אין קיך,
ווען לעצטן קערנדל אין שײַער
אַ פײַער האָט פאַרלענדט.

קיין מאָל האָבן ניסים פון עשירות
ניט פאַרמיאוסט אונדז די טעפּעלעך ציקאָריע,
דרך־ארץ ניט געוועקט קיין שול־גבאים.
אַ תפילה זכה איז געהאָנגען אויף די ליפּן,
אין דער לופטן,
אַלע שעהן,
און במסתרים
אויסגעשוועקט די ביטערניש פון הארץ,
ווען קידוש האָט געמאַכט דער טאַטע מיט כוונה
אויף אַן אַקרײַטשיקל אַ שוואַרץ;
נאָר תמיד האָבן אויגן זיך צעפּלעמלט פײַכט,
ווי צו נעילה,
ווען געשמועסט האָט מען פון אַן עילוי...

צוזאַמען

געבראַכט מיך ביזן קוואַל התפעלות,
וואָס קילט און היילט און רויטער מאַכט די בלוטן,
מאָנט הײַנט אַ תשובה בלויז די שאלה —
ווי היט מען אײַן ער זאָל אונדז דינען לאַנג צום גוטן?

ווייל נאָך אַ נס אַזאַ ניטאָ מער;
און אויב ער ערגעצט יאָ, איז ניט פּאַר אונדז אים זוכן:
כ'זע אַש פון נעכטיקע כוונות,
ס'גענליגט בלויז איין מאָל אויסצוקריצן נײַע לוחות...

איז קום צוזאַמען שטעלן שומרים —
די שוואַרצאַפּלען פון די נשמות אויף די דרכים —
עס זאָל קיין חשד פון שעטנז-זאַמען
דעם יום-טוב אונדזער שותפותדיקן ניט פאַרוואָכן...

מיט שמחה

חיים גרשונעז

כ׳געהער צו אַ שטאַם וואָס געהאַט האָט אַן אויער פאַר קלאַנגען,
וואָס געוועזן ווי אַ בוים איז אין זומער־פאַרטאָגן
פאַרהאָרכט אין צעשפּילטן כאָראַלן געזאַנג און
פאַרטײַעט געפלאַטער צום גראַנאַטן הימל וואָס קושט זיך מיט בלוי.
מײַן באָבע צוזאַם מיט די פייגל פלעגט ניגונדיק זאָגן
מודה־אני, פאַרקוקט אינעם שײַבל וואָס טאַניקט זיך גרוי...

מײַן זיידע ט׳געשמט מיט זײַן קול אין ישיבת־וואָלאָזשין;
זײַן תפילה פאַרטרערט האָט די הערצער — „אַ שטיין וואָלט צעגייין”
ווען ער האָט מיט יִראה פאַרצויגן זײַן נוסח בײַם עמוד;
בײַם זאָגן „היום הרת עולם” געזען האָסטו פּשוט
דעם מישפּט של מעלה, און ער ט׳זיך געבעטן, געוויינט —
מיר זײַנען דיר בנים — ניט קנעכט — וואָס זיי היטן אָפּ, גאָט,
דײַן נר־תמיד.

מײַן פעטער, אַ יינגל, בײַם חזן געווען אַ משורר,
און שפּעטער די קאָנסערוואַטאָריע אויף כימיע פאַרביטן.
נאָר דאַן ווען מיט ש״ס און מיט פּוסקים פלעגט ער נאָך אַרומגיין —
בחדרי־חדרים ניגונים זײַן אומרו עם פלעגן פאַריווירן;
פון גלעזער מיט וואַסער און לעפעלעך צוויי אַ געוויטער
פון בונטע מעלאָדיעס עס האָט בגילופין זײַן צימער פאַרקלונגען...

דערפאַר פאַרן וואָרט וואָס דאַרף קומען באַפרײַען
פון דעם וואָס מיך דריקט און וואָס פאַדערט פאַרעקשנט אַ תיקון —
קומט תמיד דער ריטעם, וואָס שפּאַנט אַן מײַן אָטעם און אויער,
דערפאַר כאַפּט אַ ציטער פון שמחה מיך אָנעט עד היום
בײַ לידער פון גאונים וואָס שפּילעוודיק איז זייער ניגון —
מיט אים כ׳עפן אויף פון די שערי הרחמים דעם טויער...

מיט פסוקים פון דיין „נדר”

דעם זכר פון אברהם שלאָנסקי

ווי ס'איז ניטאָ קיין לשון זיך דערגרונטעוועז צום וויטאָג,
ווען טאַטע־מאַמע גיבן אָפּ דער ערד זייער בן־יחיד —
ניטאָ קיין רייד איז נאָכן „אוי” וואָס האָט זיך אָפּגעריסן
אין הארץ פון לאַנד, אים האָסט געדינט בקדושה ובטהרה.

אַז ניט געווען קיין אויער איז וואָס בײַשטיין האָט געקענט ווען
דײַן קול נביאישן, וואָס האָט דעם האַרבסטן־ווײ פאַרהימלט,
דײַן ווײַטן בליק מיט פײַערפלאַם אין אַ פּאַר אַל משיח,
דײַן וואָרט פון בליצן אײַנגעקאַרבט אין פאַרמעטן אויף אייביק.

איז וועלכע איכה קען לדורות אויסקלאָגן דעם צער,
ווען ס'טריקנט איין דער קוואַל פון אָפּגעראַטעוועטע וואָגלער?
אַז יעדער גומען איז פאַרשרפּעט און ניטאָ קיין טרייסטער,
אַ שטומע סטאַדע שאָף אין ליקוי־חמה אָן אַ פּאַסטעך...

און איצט, ווען דער נעים זמירות ישראל קושט דײַן שטערן
און פירט דיך צו די אבות מיט אַ מזמור לאברהם,
דײַן פאָלק, וואָס דיך אין זײַן עטרה האָט פאַרוועבט, רײַסט קריעה,
זיך שווערט מיט פסוקים פון דײַן „נדר” דיך ניט צו פאַרגעסן.

ניסים

און הײַנט,
ווען אַלע אָן־סוף־רגעס פון דײַן זײַן
אין פֿאַנטעזאַן פון שיכחה זײַנען אויסגעלאָשן
און ברענגען קענסטו ניט קיין קרבן אָשם,
וואָס זיי, די צאַפּלדיקע גיטער,
אָנגעגליטע,
געלאָזט האָסט אויסשרפֿען אָן תיקון,
אָן צוריקקער —
הײַנט פֿלײַסטו אויף געפּלאַצטע סטרונעס פון דײַן פידל
פּאַרציִען גאָר אַ נײַעם ניגון
מיט שיר־השירים עלעקסיר —
און ציטער־רגעס, וואָס זיך טוליען צו דײַן טיר,
זיי אָטעמען אָפּ פרײַע הימלדיק געשפּיגלט...

צו דיינע טויערן, ירושלים

מײַן אמונה האָט אין נע ונד
זיך אויסגעטרייסלט אויף די וועגן
און טראָט מײַנער פאַרלאָרן האָט דעם אַראָמאַט
פון באַגינענעם שמעקנדיקע מיט בטחון;
פאַרבליבן כ׳בין אַ פּליט אָן אַ שטעקן,
אויף אומהיימלעכע דרכים,
אַ נאַקעטער פון פּסוקים...
האָב איך אויף אַלע פיר געפּויזעט,
געגראָבן אין דעם פרעמדן הי,
געזוכט אַ מנין מיט נאָך גלייכע רוקנס,
צונויפרופן אין דעם ויהי
אַ הייפל דאַוונערס אין די פירקאַנטיקע אותיות,
ווען פּחד האָט נאָך ניט אַראָפּגעלאָזט די וויִעס
אין גיא צלמוות,
כדי צו מאַכן קידוש אויפן בעכער —
וואָס אײַנגעהילט אין שוואַרצן קרעפּ, ווי אונדזער ראיה,
נאָר פול מיט ווײַן איז פון זכות אבות —
און אויפכאַפּן דעם בלוי צעשטראַלטן עכאָ
פון טריט משיחס...

נאָר ווײ, ווײ!
געגעסן האָב איך ניט די פירות פון מײַן בלוט-פּאַרזיי
מיט פראָסט האָט אָפּגעבריט דאָס קורניקל
וואָס ניט געלאָזט האָט זיך צעבלאָזן אין אַ פײַער,
און ס׳האָט מײַן בענקשאַפט-ווײַן —
פאַרזײַערט...

און פּלוצלונג, זע:
אַן אַכטער נס:
צעהימלט האָט זיך רעגנבויגיק אינעםביינער־טאָל
די פאָן,
אַן אָפּגעציטערטע פון דורות
באמונה,
און ביינער טרוקענע באַצויגן האָט אַ הויט,
אין איין פאַרמעסט
געשטעלט זיי אויף די פיס — גיבורים!
אַן פּחד שטומען
פאַר קאָרשונען סטאַיעס.
באַוואָפנט איז מיט פולווער יעדער בליק,
און דונערן עס קײַקלען זיך פון יעדן גומען —
צוריק!.. צוריק!..
צוריק צו דײַנע טויערן,
ירושלים.

איך וואַרט נאָך

ס׳באַגלייט כסדר מיך דער שאָטן פון די נעכטנס,
די שפּורן פון געממיתטן אַמאָל,
וואָס בלוטיקט ווי אַ רויע ווונד עד היום
און שטומט ווי אויף אַ בית־החיים...

איך זוך די שפּורן פון די אָדלער־פליגל,
די אָדערן פולזוניק אָנגעשפּאַנטע,
אַפילו היינט, מיט בליק דערפּאַרענעם געגאַרטן,
און זאַנגען ניט־דערגאַנגענע, פאַרדאַרטע.

איך זוך, איך וואַרט נאָך אויף אַ רעגן,
ווייל כ׳גלייב, אַז אַלטע זאָמען ערגעץ־ווו נאָך טליִען;
און פריש געבאַקן ברויט איז תמיד דאָך בכוח
די לענדן אָנגורן ביים שוואַכסטן גייער.

געפונען זיך

וווהין איז אומרו מײַנער ניט פֿאַרפֿלויגן?
אין וועלכע ניט געפֿאַלן איז ער תהומען?
מיט אַש-פֿליגל פֿון אָפּגעברענטע סטויגן
געגנע-ונדעוועט אין נישטער צו די קרנות-המזבח;
ווײַל דו, מיין גאָט, פֿאַרבאָרגן האָסט דײַן פּנים
פֿון שוואַכן מענטשעלע — און אָפּגעריבענע מטבע —
וואָס מיט זיך לעשנדיקע פֿונקען פֿון נשמה
זוכט ער אַ שאָטן פֿון אַ סטעזשקע צו דײַן עמוד...

ביז מיך, באַהאַנגענעם מיט פֿולע ייאוש-קוישן,
עס האָט אַ מלאכל — אַ מליץ יושר —
אַ קוש געטאָן אין סאַמע אומעט פֿון מײַן האַרץ
מיט ערשטגעבוירענע בטחון-קלאַנגען;
שטיי איך פֿאַר דיר,
און מײַנע גלות-שיך,
מיט פֿולע אני מאמין-זאַנגען
ווײַל מיר באַשערט האָסטו בײַם זומפּ פֿון צער
געפֿינען איך זאָל טאַקע זיך...

אויסלייז

און ווען דעם בראַנד האָט אין אַ בייזער שעה פאַרשמעקט
דיין סוכה־דאַך, וואָס אויסגעמיטן האָבן שטערן,
און ביזן פונדאַמענט דיין נאָרע אָפּגעפרעגט,
אָן זכר פון אַ גאַניק ווו צו זיצן שבעה
ביי אַן אויסגעלאָשענעם לאַמטערן —
האָסטו, מיט גרויען וואַנדערשטאָק פאַרזיווגט
און מיטן אָפּגעשפאָרטן קלומיקל בטחון,
אַוועקגעהונקען מיט אַ האַרץ צעשטשערבעט
אַ שוועל צו זוכן פאַר דיין אויסגעפלאָטן אינדערוואַכן.

און זע —
עס האָט דער אַלטער שטעקן —
געניט פון מדבר אָן אין וואָגל,
מיט דער געדעכעניש און ריח
פון דערנער־וועגן,
וואָס האָבן שטיקער פּלייש געפּליקט פון ברידער גייער,
און ווו געגעכטיקט ניט געלאָזט זיי טאָגן —
זיך אויסגעשטרעקט צו דיר מיט רחמים,
ווען ס'האָט דיין קאָפּ געפּלאַצט אין ים פון ספקות,
און צו אַ ברעג געבראַכט דיך,
ווו שטיינער, ווי צו כורעים אויסגעלייגטע,
פאַרגייען זיך, פאַרטייעט, אין גאַנץ הלל,
און זייער שטילער ניגון — אָן דעם קרעכץ פון גלות
און ניט פאַרסמט פון קיינס מויל.

און דו —
ווי שאול אין נביאישער התגלות,
אַראָפּגעריסן האָסטו פונעם לײַב ביז לעצטן פאָדעם
די כמאַרעם נעכטנס מיט די תהומען גרויל
און צוגעפּאַלן דאָרשטיק צו דער קוואַליקער הגדה...

קושסטו, אַ שיכורער, די אויסגעבענקטע ערד,
ווי ס׳האָט געקושט דײַן טאַטע מיט אמונה זײַנע ציצית,
און מודה־אני זאָגסטו אַלע טאָג וואָס דיר באַשערט
מקיים זײַן די מיצווה,
מיט ציטערדיקער אויסלייז־טרער,
פון מעבר־יבוק,
און נאָך בײַם לעבן
צו דערלעבן עולם־הבא...

סתם אַזוי

דו האָסט מיר נעכטן וואָס געזאָגט,
ווי תמיד אַזוי פשוט שיין,
מיט היימישקייט פון דער נשמה.
און, הערנדיק דײַן זאָג,
אין דממה,
כ׳געדענק —
אַז שטאָט אַ דיאַלאָג
געענטפערט האָט מײַן האַרץ אין שטעל דיר מיט אַ ליד,
געשריבענעם מיט בשמים.
פאַרגיי איך איצט אין אַ געזאַנג מיט גרויס פאַרטרוי,
און ווער ניט מיד, און ווער ניט מיד
צו דיר צו זינגען
סתם אַזוי...

פעמי־משיח

פאר י. ח. בילעצקי

כאַטש זײַן כ׳בין אַ קרקפתא דלא מנח תפילין,
איז מײַן נשמה אײַנגעשפּאַנט אין רײַטוואָגן פון נביא אליהו,
און אין מײַן וואָגל אויף די פליגל פון אמונה,
צווישן סטאַנציעס גרילצנדיקע קראָען
איבער פגרים און נבלות,
האָט אויסגעהיט זײַן פײַער מיך
פון טובלען זיך אין טומאה,
אַפילו ווען פאַרבליבן כ׳בין אין מיטן העלן טאָג
אויף אַ בית־עולם,
אָן אַ גאַרטל פאַר דער עלנטער נשמה,
וואָס רוט ניט אָן אַ גאָט צוקאָפּנס.

נאָר הײַנט,
ווען מיר באַשערט איז אָקערן מײַן אייגן פעלד,
קומט דער נביא מיר צו חלום,
נאַכט אויס, נאַכט אײַן,
און שמייכלט מיר אַרײַן בסוד אין אויער
דרײַ אותיות שטראַליקע, באַרעמלטע אין הימלבלוי,
דאָס ערשטע וואָרט פון שם המפורש —
נצח...
פלאַמט אויף די רגע העל אַזוי!
העלער, העלער פון דער זון אין בראשיתדיק געבוירן,
און איידער, אָן אַן אָטעם, איך באַוויַיז
די ווײַטערדיקע ווערטער דרײַ —
„ישראל לא ישקר" צו דערגלײַען
איך הער —
עס הילכן אָפּ פון נאָענט זינגענדיקע טריט,
די פעמי־משיח.

איך גלייב

כ׳פאַרוואַרף אַ בריק פון שמייכלען צו דײַן פּנים —
באַטש ס׳לעשט זיך באַלד פון בײדנס לײַבער אוים דער הונגער —
און וואַרט זאָלסט אויסשטרעקן אַ האַנט מײַן דממה
פון עלנט דײַנעם, ווו נאָך טליִען רויטע פונקען...

מײַן לעבן איז אַ ספר פול מיט גרײַזן,
און טוט אַ שײַן די זון ווערט אויפגעדעקט מײַן טרויער;
דאָך וואַרעמט נאָך אַ תפילה מײַנע שפּרײַזן,
און שטערן — בלויע טרערן — זאָגן צו מיר דויער.

איז גרייט כ׳בין פון סמבטיון פון זכרונות,
וואָס פרעסט מיך אויף און רוט אַפילו ניט אום שבת,
צו באָרגן פרייד פאַר שותפישע חלומות,
וואָס וועלן, גלייב איך, אונדז פאַרשאַנעווען להבא.

אויף לאַנגע יאָר

איך מאַך ניט קיין חשבון ווען ס׳לעשן זיך שקיעות,
און וואָגל פון נעכטן איך פאַרבייַיס מיט באַגין,
די חובות געדאַכטע געדעקט האָב איך פריִער,
און מייַנע זכרונות פאַרגיס איך מיט טינט...

מייַן פידל איז אָנגעשטימט יום-טובדיק, חסידיש,
און ווייַן פון בטחון אין גינגאָלד-באָקאַל,
און ס׳האַרץ, וואָס ערשט נעכטן געווען אַזוי מיד איז,
זינגט הלל מיט האָפער געטובלט אין טל.

איך זע ווי מיר גייען דורך גאַסן געאָרעמט,
אָן נעכטנס, אָן פחד, — איין קיילעך פון פרייד,
און ס׳שמייכלען צו מענטשן צו אונדז — מעטעאָרן —
אויף לאַנגע נאָך יאָר גייט געזונטיקערהייט.

אַ גרוס

ווען מען גייט אין לעבן אַ מחיצה צו פֿאַרציִען
צווישן ים פֿון תּכלת
און דעם ערדיש האַרבן קיום?
ווער פֿאַרגינט דעם חלום ניט פֿון מײַן קבצנות?

אָן דעם עמוד וואָס זיך הימלט,
אָן מײַן תּפֿילה וואָס קלאַפּט אָן אין בלויע שויבן —
וואָלט די בדידות, וואָס פֿאַרזיגלט
פֿון מײַן תּהילים אויסגעבענקטע טרויבן,
לאַנג, שוין לאַנג אַ פּעטליע אויף מײַן האַלדז פֿאַרצויגן...

תּמיד אָבער פֿון פֿאַרקאַלטנטער אַליינקייט
עפֿנט אויף אַ שטראַלעכל אַ פֿאָרטקע מיט אַ שמייכל,
און אַ ווײַסע טויב פֿון פֿערלדיקע הייכן,
מיט אַ גרינעם בלעטל אינעם שנאָבל
ברענגט אַ טראָפּן וועסענע מײַן צוקאָפּנס.

ווייס איך —
ס'איז אַ גרוס פֿון דיר, מיין בורא,
ווען ס'וואָלט אַוודאי שווער געווען די קרוין
אָן דעם מילבעלע, וואָס אין דער נידער
פֿון דיין הימל טרוימט.

מיין זכות

אַלע נאַכט אין דער דריטער אשמורה איך וואַך שוין
פאַרהאָרכט אינעם דופק פון בוים,
אין געשאַסק פון די בלעטער,
וואָס זײַנען זיך מכין צו שחרית
און קושן מיט פלױשענע ליפן מײַן שויב;
נאָר ביז ס'טוט די קרוין פון מײַן בוים
דערנײוכען די טױיִקע שליחים פון בלוי,
וואָס טראָגן בדממה צום הארץ פונעם חושך
אַ שטראַליקן שליסל;
און ביז אַלע פייגל עס וועלן
אין איינעם, צוזאַמען,
מיט פרייד און געפלאַטער,
פון גרינעם געצווײַג און געריטל,
פאַרגיין אין אַ מזמור, אין אַ מודה־אני,
מײַן טאַטנס,
מײַן זיידנס —
כי טוב! —
איך עפן פון אויסוויייניק טאָוולען,
פאַרשטויבטע און גראָ
און בלעטער
לשמה
די דפים די געלע פון אַלטע מדרשים,
צעשאָסענע ספרים,
און זאַפּ אײַן די ריחות פון בלוט און פון שרעק
פון תקופות — אין וואָגל געדאָרנט,
פון גרויליקע טעג
און פון טרייסט —
די טרייסט וואָס די שכינה האָט תמיד באַגלײַט
דעם חלום פון אייגענעם הימל און אייגענעם ברויט.

און ביז מײַנע אויגן פֿאַרטרערטע דערזעען די טריט
פֿון באַגין,
פֿאַרצי איך אין דעמער
טאָג־אײַין און טאָג־אויס
שטילערהייט
פֿון תהילים אַ ניגון —
אַ תפילה לעני,
וואָס אים איז באַשערט אין זײַן ווינטער
אַ ברכה צו מאַכן
אויף פּרות פֿון אייגענעם בוים
און ברויט פֿון אַן אייגענעם בייט
אונטער הימלען פֿון פֿרייד.

מיין ליד

די אותיות פון ליד מײַנס פון ווײַטע כ׳האַק אויס האָריזאָנטן,
פון פּאַרמעטן־רעשטלעך פאַרקוילטע אין שײַטערס,
וואָס זיי האָט געהייליקט אַ יתומדיק ליכטל אין עמוד
מיט טרייסט וואָס זיך שאָטנט פון אורנעכטיקײַטן.

פון אַלטע צעבראָכענע לוחות די אותיות איך קלײַב אויף,
פון דעם בית־המדרש פאַרהאָרכט אין עילוייִשער דבֿקות,
פון תהילים פון יידן פון פּראָסטן אין טרערן געלײַטערט,
וואָס טרויט אָן דעם בורא זײַן מאָרגן אָן ספקות.

עד היום כ׳באַהאַלט זיך אַהינטערן אויוון פון קלויז,
פאַרנעם אין די בלוטן דעם אמר אביי דעם טאַטנס,
און דויער איך שעפּ דאָרט פון שטויביקן שפּינוועבס אַרויסעט,
ווי אַלטע כתב־ידן איך וועג אויף דער וואָג פון קאַראַטן...

זי

זי שוועבט פאַרבײַ,
און אירע פרילינגען —
אויף ראָזע אַקסלען ווייסע פליגל;
די פּים אין פייַערדרייץ און זינלעכן פאַרשײַט,
ווי מיניען אַרום זיי זיך וואָלטן שפּיגלען;
דער שפּילעוודיקער בליק — אַ שמייכלענדיקער טויער,
איר חשבון — פרײַ פון שקיעות
אין צײַט אירער וואָס אייביקט בלוי...

און ס'זינגט איר גאַנג, ווי גיין וואָלט זי אויף נאָטן,
און בלומען-גלעקלעך אין דימענטענעם טוי —
איר אויסגעכישופטער אָרקעסטער,
און גאָט אַליין איז דיריזשאָר
פון אירע זעכצן יאָר...

ווייסע פייגל

אַ גאַנצן לעבן, שעהן און מינוטן,
מיט זכר פון חלומות,
וואָס זיי געשיקט אויף בלויע וואַסערן באַרוטע,
מיט לינדן ווינטעלע אויף ווייַסע זעגלשיפן,
מקבל פנים זייַן באַגינענם דופטיקע ביים ראַנד פון מזרח,
איך טראָג זיי אויף די פּלייצעס —
אַ שווערע קייט זכרונות פון אַ גלויבן אַ געקרייצטן;
אין די געהירן
איך צייל די וווּנדן, וואָס די פלאַטערדיקע ראָזע טויבן
זיך אומגעקערט האָבן אָן זמירות...
מיין טרוים,
וואָס צו פּאַלאַצן איז געווען אַ שליסל,
האָט זשאַווער אויפגעפרעסן,
מייַן ליד — אין לאָגלען טרערן אייַנגעטוליעט
און אין מייַן בליק האָט פראָסט זיך אייַגענעסטעט...

נאָר הייַנט —
ווען אָנגעטראָפן האָט מייַן גליווער אויף אַ שייַטער,
האָב איך דערשפירט אַ האָפן־זוימען הייבט אין הארצן אָן געדייַען,
און אינעם פלאַקער לוסטיקן זיך לייַטערן
די אייַנגעזעסענע יסורים,
מייַן וואָר זיך קייטלט מיט אַ שפּאָגל־נייַעם חלום,
מייַן חלום ווערט פון וואָר אַ רינג,
און אין מייַן בתולימדיקן הימל
צום אויסגעהאַרצטן תפילה־סולם
אַ סטייַע ווייַסע פייגל מיט אַן ערשטלינג הימען
אַנטקעגן פליט דעם זוניקן באַגין,
וואָס מיניעט רעגנבויגיק מיט דער בשורה פון גאולה...

ווייפרייד

מײַנע ד׳ אמות צאַם איך אָפּ פון וואָר צעכראַסטער
מיט ראָזע שויבן פון מײַן ליד,
וואָס האָט פאַרהאַרכטע אויערן געפונען
פאַר יעדן גליד
פון מײַנע שורות זינגענדיקע מאַסטן,
און ווערן קיין מאָל מיד
פולע עמערס ווײַן צו שעפּן פון מײַן ברונעם.

איז אײַנגעפאַלן די מחיצה פון מײַן בענקען
נאָך אַ שמייכל,
נאָך אַ לײַכטן חטא:
זיי ווינען שוין צוזאַמען אין מײַן היכל,
אין מײַן אויסגעחלומטן פּלאַנעט,
וווּ אויפגעפּראַלט ס׳איז טיר און טויער
מיט אַ ברוך הבא אויף די הימלטרעפּ
פאַר שוועלבעלעך, וואָס נעסטעלעך זיי בויען
פון טוי־בריליאַנטעלעך, אין אַ באַגין
אַ בלויען.

און איך אַליין —
אין אַ ווינקעלע איך לאַך און וויין,
וואָס ווייפרייד סוף־כל־סוף צעלאָזט האָט
די קריוּעס פון מײַן ווינטער,
און מײַן דופק גרינט אַ פרילינג־אַנגעשטימטער,
מיט ברכי נפשי קנאָספּן...

באַגינען

וועןווינטער איינגעקאַרטשעט האָט די וועגן,
און פראָסט די ביימער־קרוינען אָפּגעפליקט,
ביז ניט פאַרבליבן איז קיין בלעטעלע קיין גרינס,
וואָס וואַרעמט אויס אַ זומער־חלום —
האָט אין מיין שויב
אַ טייבעלע אַ קליינס,
אַן עולה רגל
מיט פליגעלעך ווי שניי,
אַ סאַמעטנעם קלאַפּ געטאָן,
ווי ס'פאַלן פון אַ טראָפּן טוי —
אַ גרוס אין שנעבעלע געבראַכט פון פרייע הימלען;
האָט אויסגעווישט מיין עלנט זיינע אויגן
און די פאַרחלשטע שוין בלומען אין מיין וואַזע,
מיט קעפּעלעך אַבלותדיק פאַרבויגן,
צעעפנט האָבן ליפּעלעך־רובינען,
מיין נאָז צערייצט מיט עולם־הזה
און מיטן ריח פונעם מיידל,
וואָס האָט אַמאָל באַרויבט דעם שלאָף פון מיינע נעכט...

און כ'האָב געהערט —
די ביימער־שפּיצן און די וואָרצלען צווישן מאַכן,
אין טאָג־און־נאַכט־געפּלעכט,
אין אָנגעשפּאַנטער דממה,
געפליסטערט האָבן אמן
נאָך דער ציטער־ברכה,
וואָס מיין מויל האָט אויסגעגליט,
ווען, מיט טאַפּנדיקע פינגער,
אַ קוים באַראָזט באַגינען
געעפנט האָט אַ טיר
צו שפּאָגל־נייעם ליד, וואָס נעמט זיך גרינען...

איך מיין

איך צי זיך מיט נעגל — אַ בלעטל, אַ שריד ופליט —
און דראַפּע אַרויף און אַרויף זיך,
און קלעטער אויף אַלע עטאַזשן פון אומעט,
וואָס האָבן מײַן טאָג אויסגעמאָרעט,
מײַן נאַכט פאַרמהומהט,
און לאָז זיי פון הינטן אין שטויסן,
און קוק זיך ניט אום אויף צוריק,
און מיין —
צום סולם פון שלווה דערגיין,
ווו אויסשיילן וועט זיך מיט אותות און מופתים
אַ העל־גרינער קנאָספּ פון אַ ליד,
אַ בת־קול פון תחית־המתים...

ברכי נפשי

משה וואלדמאנען

...און ווילסטו ווען דײַן שורש מיטן לאַנד דעראַנען,
טאָ גיי אַרויס אַ מאָל פון דײַנע דלת אמות,
ווען פעלד און בוים פאַרזונקען אין אַ טיפן שלאָף,
און האָרך זיך צו צום לשון פון דער דממה,
וואָס טרעט אויף שפּיצן־פינגער צווישן באַרג און טאָל
און ברענגט צום ים און אַלע צוועלף מזלות
דעם זכר פון די בראשיתדיקע ווידערקולן.

און פראַל אויף אַלע טירן פון דײַן איבערפולטן האַרץ —
דערגיין צו דיר די תפילה זאָל,
וואָס נידערט פון די הימל־טיפן דאָ אַראָפּ
אויף בלויע פליגל פון מלאכים,
וואָס זינגען אוים אַ שטראַליקן אַז ישיר —
צום נס,
צום נײַעם נס,
וואָס דיך געבראַכט האָט פונעם גיא־צלמוות
צום מיקלט פון די אבות.

און וואַרט, וואַרט ביז —
אַ בליצל־פּונק אַ בלאַסער
פון דער פאַרהוילעניש
אַרײַנשלײַכן וועט פון אַ צאַפּלדיק געבורט די בשורה,
וואָס אין דער נאַכט זיך ברעכט און פורעמט...

װעסטו מיט אָפן מויל און אָנגעשלײַפּטער הויט
דערפילן דעם קוים־קוים־באַריר פון קילבלער ראָזע שטראַלן —
עניוותדיקע שליחים פון באַגין —
און אַ התפּעלות װעט דיך דורך־און־דורך פאַרפּלייצן,
און אַלע טרוימען, װאָס פאַרשטויבט, פאַרחלשטע עס דאָרן,
אַ װינטלדיקער קוש
װעט אָנגיסן מיט פרישן בלוט פון גאָרן.

און אַ געװין װאָס איז מטהר,
געװין פון ליבשאַפט און מחילה,
װאָס שװענקט דעם דייװער אויס פון מידבר־זאַמדן,
פון קעל פאַרלייגטן װעט אַ שפּאַר טאָן
מיט ברכי־נפשי פון דײַן א י י ג ן תהילים.

און פאַלן װעסטו אויף די קני
און שטאַמלען... שטאַמלען...
איך דאַנק דיר, גאָט, װאָס מיר באַשערט האָסט אין מײַן חולין
צו זײַן אַן עדות פון דײַן גדולה.

ווידעראנאנד

טובהן

ווי פאַרשטיין זאָל איך קענען דיך, האַרציקע שוועסטער,
מיילן־ווײַט ווען איך בין זיך אַליין צו באַנעמען;
אַז כסדר איך פליִיס זיך, שטום, בריקן פאַרוואָרפן
אויפן תהום צווישן הײַנט און צערונענע נעכטנס.

שטום — ווייל ווערטער אַליין גייען אויס נאָך אַ תיקון:
ניט דעראָגט, ניט דערזונגען צום תוך, צו דעם עיקר,
נאָר כ׳געדענק — זיי באַהאַלטן חלומות אין בליִען,
און מײַן וואָך וואָס אָן בראַנפּן פאַרגאַנגען אין שיכרות.

אָבער איצט, נאָכן מבול פון פײַער, דער באָדן,
צווישן לאָוועס, באַצירט זיך מיט בלומיקע פאַרבן,
נאָר אין שמחה פון זײַן איז פאַרביסן אַ טרויער,
און אין ויהי אור — אָפּגעקאָסיעטע גאַרבן...

בשום אופן איך קען ניט, הענט ממעש,
צו אַ רויטינקן קערנדל פרייד זיך דאַבוווען,
אים פאַרמאָניען צו יאָזשיקער, גרויער אַליינקייט,
מיט אים אויסקאַראַניען פון פרוש דעם אומעט.

זוך איך אָפּט אין די בלעטער פון הימלען אַ תשובה,
כאָטש כ׳קוועל אָן — ס׳איז די ערד אויסגעבלומט רעגנבויגיק,
נאָר איך כאַפּ אויף כסדר קאַפּיטלעך פון עבר,
און מיט בלוט טרערט נשמה־ליכט מיר פון די אויגן...

אָבער ס׳טרעפט, אַז די שטערן פון טוי פלעכטן אויסעט
פולע עמערס בטחון, אתחלתא דגאולה,
מיט אַ גאַרטל פון תכלת כ׳פאַרבינד מײַנע וווּנדן
און איך טאַנץ מיט אַ קיטקע פאַר חופּות פון בתולות.

אויך היינט

טאָג־איַין, טאָג־אויס
פאַרשיכורט,
געזוכט האָב איך די שפּורן פון מיַין חלום,
וואָס שטאַפּלט אויפן סולם פונעם אמת,
נאָר עקדעשן געלויערט האָבן אין מיַין ניגון
און ביַי דער לייטער שלענג האָבן געטוישט די שאָלן...

נאָר ווען כ׳האָב אָנגעטאַפּט כמעט די שוועל פון חלום,
דערשראָקן ס׳האַרץ האָט די קאָסמעטיק פונעם אמת,
וואָס וויקט זיך נאָך אין ווינדעלעך אַ נאַסער
אין שכנות פון צעפלאַמטן גיהנום.

דערפאַר —
ביַים שיַיטער אויסגעלאָשענעם פון האָפן און יסורים,
פאַרפאַנצערט מיט נסיון, אויסגעטשוכעט,
און טרערן ביַיסן די פאַרצויגענע קוים ווונדן
מיט אַ שרפה־ריח,
פאַרגלוסט זיך מיר נאָך, ווי אַ בשורה,
צו די אַמאָל, אַמאָל געדאַכטע בלויע לוחות
פאַרציִען אַ קאַפּיטל למנצח...

אַ רגע פון חסד

די וויַיזערס, פאַרקריצן עד־היום אין ליַיב אַלע ווונדן
פון שטרויכל,
און דאַטעס — איין שטאָק אינעם צווייטן, אין צענטן —
פאַרפלאָנטערט אין מוח;
מיַין ווייי — אָפּגעשונדן, אין שטומקיַיט פאַראיובט,
אין וואָלקנס עס קנוילן זיך תליות...

נאָר ס'טרעפט, אין אַ רגע פון רחמים,
די וויַיזערס זיך טוען אַ שופּ אויף צוריק,
און זע: מיַינע פליגל, אין שטויב פון פאַרזשאַווערטע יאָרן,
זיי טובלען זיך אָפּ אויף דאָס ניַי אינעם קינדישן חלום;
די אויגן, אין טרער פון אַנטציקונג,
אַנטקעגן דער פאַרביקער דממה,
וואָס טרעט אויף די טשיפּקעס אין שקיעה
און האָרכט אוים פון שוויַיגן דעם הימען,
אַזוי ווי עס האָרכט אין אַ ראָזן באַגינען
אַן אָזערע איַין זיך צום ניגון וואָס וועקט זיך אין וויַיטן,
און גלעט זי, און קושט איר דעם פּנים אין סודות פאַרטיַיעט...
און איך — מיט האַלב־אָפענעם מויל,
אָן אַ פינטל צו טאָן מיטן אויג,
פאַרגאַפט בין אין רונדיקן בויגן,
אין גראַנעטן הימל,
רבונו דעלמא!
וואָס אָנגעשפּאַנט איז, ווי נאָך דופּטיקן רעגן,
מיט אַלע קאָלירן און תולדות פון שלווה;
פאַרקלעמט ווערט דאָס האַרץ פון אַ תהומיקן בענקען,
אַן אומרו באַנעמט די נשמה
אין פלאַטער פון בראשית־מיסטעריע,
פון דעם אור הגנוז,

און איך וועל מיט אַלע רמ״ח און התפעלות פון בלוטן
צום נצח אַ שותף
מיט גלײַכע טרערעלעך-שטערנדלעך צוויי.

הײַנט ווייס איך,
הײַנט בין איך באַוואונט:
אַזאַ איז אַוודאי דאָס פּנים געווען פון דער שירה,
וואָס ביימער געזונגען פאַרכישופטע האָבן,
ווען ס׳האָט דער בעל־שם־טוב געדאַווענט...

מיין פאָלק

אויף אַלע סטרונעס שפּיל דעם ניגון
עם ישראל חי!
דעם ניגון, וואָס האָט דיך אין דויער אײַנגעוויקלט,
באַרוישט אויף שמחות ביַי אַ טראָפּן וויַן,
און דיַין אבלות מיטן יום שכולו טוב
באַמוטיקט.

הײַנט זינגען מיר פון נאָנט און וויַיטסטע ווייַטן,
און זעען נאָך פון סיני קלאָר די לעבעדיקע קולות,
וואָס גאָרער וועלט דערמאָנען די פּאַרציַיטנס —
די גבורה פון מעטים קעגן רבים,
די אָפּגעציטערטע צוואה מתיתיהוס לדור דורות.

הײַנט פּירסטו דורך מדבריות די טראָפּייען,
וואָס דיַינע בילער האָבן אָנגעהויפט מיט דעם באַגערן
צו אָפּמעקן מיט זיי דעם זכר פון די מאַקאַבייער —
דיַין האַדאָוואָליעס לויכטנדיקע שטערן,
וואָס זייער נאָמען, בלויז דער נאָמען,
דאָס האַרץ אין אַנגסט צעטיַיעט
ביַי אָנגערייצטע שונאים,
וואָס חלומען, דערשלאָגענע, עד היום,
מיט אונדזער בלוט באַמיסטיקן די זאַמדן.
איז שפּיל, שפּיל אויף אַלע אָנגעשפּאַנטע סטרונעס!
נאָר הער זיך צו מיט טויזנט אָנגעשלייפטע חושים
צום תהומיק שוויַיגן פון די זין —
וואָס קריעה ריַיסן אונדז אין האַרץ מיט אַזאַ אומעט —

ווײַל זיי איז ניט באַשערט געווען דער זכות
פֿאַרפֿלעכטן זיך אין קאַראַהאָד פֿון קדושה,
און וואָס מיט זייער קוים-קוים רײַפֿער ברוסט
אויפֿן מזבח פֿון מצריימס אײַנגעקאַרבטע יאָכן
געבראַכט אונדז האָבן דעם פֿאַרבלוטיקטן נצחון.

אַזאַ איז שוין דיין גורל

אַזאַ איז שוין דיַין גורל, שטאָם מיַינער געזאַלבטער,
אַ וועלט זאָל וואַרעמען די הענט ביַים פלאַם פון אונדזער דאַך,
און זשמורען נחתפול די אויגן,
ווייל זי פאַרגעסט אונדז ניט דעם חטא
פון אויסשפּיַיען דעם הויקער,
וואָס אונדזער טומאה זייער גאָט איז.

ס׳האָט קיינער ניט געקלאַפּט טרעוואָגע אין די גלאָקן,
ס׳איז קיינער ניט געלאָפן לעשן ס׳פייער מיט אַ טרער,
נאָר נאָך דער שרפה פונעם פונדאַמענט —
פאַרגלאָצנדיק די אויגן אויס רחמנות —
האָט אָפּגעצלמט זיך דאָס פאָטערל אין שפּיצן־העמד:
„אַ לויב זיַין ליבן נאָמען,
וואָס ס׳איז די מיצווה פון דער קללה
באַשערט געוועזן פרעמדע הענט״...

היַינט, באַרכאַשעם, אַ סוף צו בערישער רחמנות,
היַינט זיכערט אונדזער גורל אין די קיזל־אָרעמס
פון שווערד־און־ספר־יורשים,
וואָס פלאַסטערן מיט בלוט און נס,
אין שוויַיגן,
די דרכים פון ניצחון יעטוועדן מעת־לעת.
נאָר זע:
נאָך דער עקדה אויף ירושלימס שטיַיגן
געוואָרן זיַינען ווידער די פאַרפרומטע זיפצער,
ביַי וויַירעכדיקן דעמער פון מזבחות —
מיט ברכה פון געטויפטן שמייכל —

קטיגורס פאַר די אָפּגעראַטעוועטע שמות,
און פאַר דײַן חלום וואָס פאַרהימלט איז אין סיני,
אין יענע בלויע ווײַטן,
ווו זיך פאַשעט וואָלף און שעפּס אין איינעם...

הרי את...

איך גאַלאָפּיר מיט שמייכל־פּײַלן דײַנע —
אין סאַמע האַרץ געטראָפן,
און בגילופין פון דײַן דין־פאַרדינגטן אַראָמאַט,
וואָס האָט מײַן אָטעם אָנגעתענוגט
מיט צאַפּלדיקן האָפן,
און בראַנדיק מויל מײַן קײַקלט קורצע קלאַנגען צוויי נאָר —
הרי את...

און אָט אַזוי
ביסטו די מאָס די איינציקע געוואָרן,
מיט איר איך מעסט דעם ווײ און די זאַווייען,
די טראָפּנס פרייד און עמערס גרוי
פון די ניט־אויסגעלעבטע יאָרן,
פון מײַן צוריק...

איז ציטער איך פאַר יעדער רגע,
וואָס זעגלט מיר אַנטקעגן,
זי זאָל ניט גיין פאַרלאָרן
אָן דײַן בענטשנדיקן בליק.

אונדזער קיום

כ'האָב קיין טענות ניט צו דיר פאַר לייגן תפילין,
דו, וואָס ווייסט דעם טייטש ניט פון דער ברכה וואָס מען
מאַכט דערביי —
ניסימפּול געזען האָסטו דיין בלייבן לעבן לכתחילה
נאָכן מבול וואָס געבושעוועט מיט פייערבליי.

ניט קיין תפילות-גאַרטל האָט געשיצט די יאָטן,
ניט קאַפּיטלעך תהילים האָבן אויסגעשמידט זייער געווער,
כאָטש געבראַכט אַהער זיי האָט דער חלום פון די טאַטעס
מיטן שמע ישראל אויסגעווייקט אין ציונס טרער.

לעצטע שעפעלעך, אַנטרונענע פון דער עקדה,
איינגעגעסן האָבן זיי מיט זעל זיך אין דער אַלטער היים,
און מיליאָנען קדושים זיינען זייער עדות,
אַז זיי האָבן ניט געהאַט קיין ברירה ווו אַהין צו גיין.

דאָס איז די אמונה וואָס באַגלייט דעם גאַנג לעם תהומען,
דאָ פאַרוואָרצלט אונדזער קיום איז פון אוראַלטן אַמאָל,
אים פאַרהיט אין וואָגל — פאַר אריכת-ימים —
מיט מסירת-נפש האָט פון קדמון אָן מיין פאָלק.

מיט וואָס?

מיט וואָס זײַן זכרון זאָל טרייסטן אַ טרוימער,
וואָס יאָרן פֿאַראַקערט אין פֿרעמד זײַנע קערנער,
מיט בלוט און מיט שווייס אָנגעמיסטיקט די בייטן,
אויף ברויט אויסגעקוקט, נאָר באַוווערט האָבן דערנער;

מיט וואָס זאָל פֿאַרטײַטשן די נעכטנס אַ מאמין,
אַז לעם יעדן שטיין וואַקסט אַ סולם צוקאָפּנס,
און האָט ניט געאַנט, אַז פֿון צדק די לעכער
אַ גען האָט מיט דרשות און תליות פֿאַרשטשאָבעט.

און ווי צו פֿאַרשטומטע אַמאָלן דערלאַנגען,
ווען ווײַטער דער וועג איז צו זיך ווי צום הימל,
כאָטש ס'תחנונט זײַן תפילה מיט טרערן בעל-תשובהס
אין גלות פֿון נעכט און אין רויטע באַגינענס.

איז גוט וואָס דער פֿאָדעם פֿון טאַטן, זיין זכר,
געוויקלט מיט אים האָט זיך דורך לאַבירינטן
און פֿירט אים צוריק-צו מיט אַ מוסר-השכל:
פֿון זוכן דעם הימל — אַ ל י י ן ז י ך געפֿינט מען...

טרערן

די קאָרטן, מײַן פרײַנד, לייג אַוועק אין אַ זײַט —
זיי מעקן קיין פינצטערע שורה ניט אוים פון דײַן טרערן־מגילה;
דײַן אויער לייג צו צו דעם שוים פון דער צײַט,
דער טײַערסטער אוצר וואָס האָלטסט אין פאַרשפּילן.

ווער ווייס וויפל מאָל דיר באַשערט איז
מיט אויג דײַנעם אויסקושן זוניקן תכלת —
דעם תכלת וואָס זיפּט זיך פון הימלען בשפע,
אַ רגע אין ניוועץ איז גזלה.

און פאַלט צו די נאַכט —
צוזאַם מיט די שטערן אין ים פון דער דממה
פאַרגיין זאָל צעצונטערט דײַן תפילה בלחש
צום רזי דרזין וואָס האָט ניט קיין נאָמען.

אין שטורעם פון ווײ, ביז פאַרטײַיונג פון האַרץ,
אין שמחה פון בטול־היש אײַנגעטליתטט
און טרערן וואָס זײַנען פון אַלע חטאים מטהר —
וואָס דיר איז געשאָנקען אַ רגע התגלות...

אַ נײַ קאַפּיטל

גערעקט די לעצטע חובות
מיט לעצטע פעדעם פון זײַן לײַב,
קומט ער, אין אמונה אָפּגעטובלט,
אין ישראלס נצח אײַנגעקיטלט,
מיט ליד פון ווינטעלע אויף בלויען לײַן,
אָנצוהייבן אויף דאָס נײַ
אין נײַער היים אַ נײַ קאַפּיטל,
ווו פון פויגלמילך דער טעם
פאַרגאַרטלט שוין זײַן גאַנג.
און כאַטש דעם קאָפּ האָט שנײ פאַרשאָטן,
ער פילט — אים וואַקסט אַ באָרד אַ שוואַרצע
און דעקט צו אַלע ווילדע פלאַנצן,
די עלנט־טריט וואָס האָבן, ווי אַ בראַנד,
שראַם נאָך שראַם,
זײַן פּנים דורכגעבראָטן...

מיט דיר אין איינעם

אַזוי פיל פריינד אַוועק מיט זייער לעצטן שפּור.
אַ הייפל שיכחה, פּאה, זיינען מיר פאַרבליבן
פון וועסנעס, וואָס אין הלל האָט געוואָרצלט זייער חלום;
איז מיין בקשה איינציקע — דאָס הייפל זאָל אונדז,
מיר מיט דיר אין איינעם!
נאָך לאַנגע יאָרן קאַרמען, אונדז פאַרבליבענע יתומים,
און העלפן וועבן שטיל, ניימאָליק
דעם חלום פון געבורט...

ערשטע טריט

1

באַלד האַלבע נאַכט.
צופרידן וואָס ער דאַרף נים רויטלען זיך פאַר פרעמדע בליקן,
דאָס ערשטע מאָל ער פירט אַ מיידל „אונטער-האַנט"
אין שטילקייט פון פאַרטראַכטע מויערן פון כרך,
באַנאַנד...

ער גייט און איז פאַרהאַרכט אין דער מתיקות
פון יום-טובדיקן ניגון,
וואָס אין אַ יאַמב אַ מונטערן אין טיפן ווערט געשטאַלטיקט,
פאַררינגלט אין די זעכצן וועסנעם אירע,
צעבלימלטע, צעשטראַלטע,
אַרויסגעכישופטע פון שיר-השירים
בנשיקה.

און זי —
אין דין-פאַרדינטן גלי
דערשפירט מיט גאָר איר לייב פאַרשפיצטן
דעם זיסן ציטער וואָס פאַרנאָדלט איר דעם רוקן,
דעם טשאַד פון בלוט אין זודיקן געפליסטער,
ווי אויסגיין וואָלט זי נאָך די נעגל פון פאַרצוקער...

אַ סוד אָן אויסגעחלומטער פון הימלבלוי באַרעגנט,
אַ סוד פאַרטייעטער אין אייפער אויסגעהייליקט,
נעמט שעמעוודיק, מיט האַלבן מויל, זיך אויסשיילן, אַנטפּלעקן
פון הערצער צוויי צונויפגעשפּילטע אייניק.

2

עס קוקט אַראָפּ פון אויבן די לבנה מיט אַ שמייכל
אויף זיינע ברייטע פּלייצעס און געבונדענע צוויי הענט,
פאַרפּענטעטע אין שולחן־ערוך און תרי״ג,
אויף ליפּעלעך — נאָר־וואָס צעעפענטע אין בתולימדיקן היכל —
ווו ס'צאַפּלט זיך, בסודות פון אַן אויג אַ פרעמד,
אַהינטער זיבן הויטן, אַ פאַרלאַנג —
מיט אַלע ציין זיך איינצובייסן אין דער פּרי,
אויף איר האָט אויסגערופן גאָט אַמאָל אַ חרם . . .

כ׳ווייס ניט

צי איז געווען כדאי
אַ לעבן גראַבלען זיך אין זשוויר,
געראַנגל צאָלן מיט פּאַרליר,
חלומות — צוימען אויף מײַן טיר,
און ווייסט —
מען בליט ניט אויף דאָס נײַ,
אָן ערי מקלט דער געפריר,
ווען וואַקל שטאַמלט אין דײַן האַנט.

איך ווייס ניט צי ס׳איז מיר געווען כדאי
אין שקיעה גאָר געפינען אַ בריליאַנט.
נאָר כ׳ווייס —
עס ליאַרמען היינט אין מיר
די אָדערן מיט שאַרפן ווײַן,
און ווי משונהדיק עס זאָל ניט זײַן
איך הענג אָן אויף מײַן שטוב
אַ נײַע טיר...

אינהאַלט

תפילות

* 6
יידיש וואָרט 7
אָפּט 8
אפשר 9
מיט פרייד און מיט ציטער . 10
* 12
אויסטראָגן 13
תמיד אַזוי 14
אַ תפילה 15
וויג פון טרויער 17
אין פלאָנטער פון מחשבות . 18
דער בוים פון אמת . . . 20
כרת 22
פחד 24
ווהין ? 25
אַן פשרות 26
אַ צווילינג 28
זכות אבות 29
צוויי שווייגנס 31
בענקשאַפט 32
היט מיך אויס 34
ניט תמיד 35
און אפשר 36
כ׳טראָג זיי אַנטקעגן מיין האַרץ 38

תיקון חצות

גורל 40
בלית ברירה 41
חטאתי 42
* 44
אַ זוכער 46
יום כיפור תשל״ה 47
מילבן 48
* 49
ביי דיין טויער 50
* 51
ווי איך 53
* 54
מיט וואָס 55
ווו איז דער סניגור ? . . . 56
דיין טרייער עבד 58
מחשבות 59
שנאת חינם 60
אַ גרוש 62
פאַרזעסן 63
וויפל ? 65
בעל־תשובה 66
ניט צו פאַרשטיין 67
די אומבאַקאַנטע 68
ביים דריטן 70
גלות 72

בדידות

דערוואַרטונג 74
ווו דער שוואַרצאַפּל ? . . . 75
חצות 77
אַ נשמה־ליכט 78
באַזונדער 82
פאַרשלאָסענע שופלאָדן . . . 83
ספקות 85
עד היום 86
בדידות 87
איך ווייס 88
ניט מוסר 89
ויהי 91
כ׳געדענק ניט 92
קנאה 93
רמב״ם 94
דו שלאָפסט 95

עצבות 96
אַנומלט 97
ביים שיידוועג 98
געפאַלן אַ שטערן 99
ווי אַמאָל 100
סם 101
זכרון 102
סוף 103
הענט 104
אויב 105
טרייסט 106
אַ רעטעניש 107
להד"ם 108

וויַיפּרייד

* 110
ירושלים של מעלה 111
האַפּענונג 113
ביי זיך 114
ניצחון 115
תורה 116
צוזאַמען 117
מיט שמחה 118
מיט פסוקים פון דיין „נדר" . 119
ניסים 120
צו דיינע טויערן — ירושלים . 121
איך וואַרט נאָך 123
געפונען זיך 124
אויסלייז 125
סתם אַזוי 127
פּעמי משיח 128
איך גלייב 129
אויף לאַנגע יאָר 130
אַ גרוס 131
מיין זכות 132
מיין ליד 134
זי 135
ווייסע פייגל 136
וויַיפּרייד 137
באַגינען 138
איך מיין 139
ברכי נפשי 140
ווידעראַנאַנד 142
אויף היינט 143
אַ רגע פון חסד 144
מיין פאַלק 146
אַזאַ איז שוין דיין גורל . . 148
הרי את 150
אונדזער קיום 151
מיט וואָס ? 152
טרערן 153
אַ ניי קאַפּיטל 154
מיט דיר אין איינעם . . . 155
ערשטע טריט 156
כ'וויס ניט 158